

РІК XX. ДЖЕРСИ СІТІ, Н. Дж. ЧЕТВЕР, 25 СІЧНЯ 1912. ЧИСЛО 4.

VOL. XX. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, JANUARY 25, 1912. No. 4.

НОВИНКИ.

Обжалуване за утечу М. Січинського. Слідчий судія п. Данкнер доручив вже обжалуванню о улегченні утечі Січинському; акт обжалування з дати 2. січня 1912. Обжалувані є: 1) Іван Нудя 44 роки, гр. кат., жонатий, батько одної дитини, в'язничний дозорець. 2) Ізидор Тарнавський, 56 літ, гр. кат., жонатий, батько 3 дітей, в'язн. доз. 3) Кароль Малайж, 66 літ, рим. кат., жонатий, батько 4 дітей, ст. в'язн. доз. 4) Антін Цесліків, 60 літ, рим. кат., жонатий, батько 1 дитини, в'язн. доз. 5) Ігн. Котюшка, 44 роки, рим.-кат., жонатий, в'язн. дозорець. Котюшка є на вільній стопі, інші арештовані. Акт обжалування закидає їм, що вони в Станиславові вночі на 10. листопада 1911 р. як в'язничні дозорці карного заведення, обов'язані до стереження в'язня Івана Андрія Мирослава 3 ім. Січинського, знаючи, що він зістав засуджений за злочин убийства, підступом дали йому нагоду до утечі з карного заведення. Крім сего акт обжалування закидає Нуді і остаючому на волі 6) Мечиславу Журавському, 25 літ, вільного стану, шлюсарови в Королівці, пов. Борщів, злочин з §§ 171, 174, 176 з. к. За Тарнавського, Малайжа і Цеслікова зложили їх родинні кавпці по 2.000 корон, отже в п'ятницю випущено їх на волю. Акт обжалування обіймає аркушевих 28 сторін битого писма. До розправи, що правдоподібно відбуде ся в березні, покликано 53 свідків. Розправу розписано на три дні, боронити будуть адвокати д-р М. Зайнфельд, д-р В. Юркевич, посол д-р Л. Бачинський і д-р І. Партицький. Прокураторію буде заступати п. Ганінчак, а проводити буде радн. Шнайдер.

Віллямс пояснює. Імміграційні інспектори зайшли в неділю вечером на прибувший до ньюйорського порту парохід „Карманія” і почали переслухувати пасажирів першої класи. Сей нечуваний поступок імміграційних властей так розворушив публичну опінію, що на адресу імміграційного комісара Віллямса посипали ся сотки протестів. Сі протести спонукали „царя з Еліс Айленд” подати до прилюдної відомости слідуюче пояснене: „Чужинці подорожуючі першою класою підлягають так само імміграційним законам як і законовицловому. До сього є оправдані причини. Може часто лучити ся таке, що першою класою їде особа, найменше бажана у Злучених Державах. Згадаю хочби за небезпечних злочинців, яким не трудно вистарати ся о карту першої класи”. Нігде правди діти, але п. Віллямс має тут рацію, бо коли вільно „тягнути душу” з бідного хлопа-заробітника, що їде до „Гамеріки” „півшендеком”, то чому не вільно поспитати „ясного пана” з першої кабіни, що він за один і „хто го розділ”?... Адже право для всіх повинно бути рівне!

Страйк в фабриках ткацьких виробів. Вже два тижні триває страйк ткачів у Лорене, Масі. Покинуло роботу в

ткацьких варстатах 16.000 робітників. Властители фабрик не хотять згодити ся з вимогами страйкерів і наняли на їх місце страйколомів. З тої причини прийшло до заворушень і треба було спровадити на zagrożений терен цілий полк стейтової міліції. В кількох робітничих домах найшла поліція великі запаси динаміту, який нібито мав послужити до висадження в повітря деяких фабричних будинків. Ходила навіть чутка, що жите масачусетського губернатора Фосса було в великій небезпеці з боку невдоволених страйкерів. Такі погослови, а особливо сей знайдений у скритках динаміт, підняли на ноги ціле місто. Непрічасні до страйку мешканці бояли ся ночувати у своїх домах і почали відвертати ся з відразою від страйкерів, що насильством та терором хотіли добити ся більшої платні. Провідник страйкуючих мас, Еттор, мусів на свою руку наняти детективів, щоби ся справу основно розслідили і найшли винуватців. Арештовано 8 загорільців і після того настав згладний спокій. Місцеві та стейтові власти старають ся навести переговори страйкового комітету з властителями ткалень і є надія, що за пару днів сей ткацький страйк належати-ме вже до історії. Часописи пишуть, що під час оводіного заколоту упало кілька трупів, бо жовніри приневолені були ужити пального оружя.

Експлозія каналових газів. Сього понеділка вечером лучив ся у східній частині Нью Йорку, між 1 а 3 евею і 32 а 34 уллицею, сильний вибух газів, нагромаджених у відходових каналах сеї секції. Перша експлозія наступила о год. 5.30, а друга, значно сильніша від першої, о 20 минут пізнійше. Мешканці сеї частини міста були сильно переполохані, бо думали, що се нічо иншого, а землетрясенє. Люди кидали свої житла на висших поверхах камениць і збігали стрімголов на уллиці, або крили ся в панічному страху по пивницях. Сила сього вибуху була доволі значна, коли возьмемо під розвагу заподіяні нею шкоди. І так: 48 тяжких залізних накривок від головних входів до каналів вилетіли з великим гуком і імпетом високо в повітря. Деякі з тих накривок, летючи в гору або спадаючи відтак в долину, цовибивали шиби в елевейтрах (горішних залізницях) та стріткарках (трамваях) і подірали дахи кількох камениць. Згущена струя воздуха збила з ніг кількатор осіб; багато з них зістало покалічених. Якийсь хлопчина упав в каналовий отвір, а одного полісмена тринуло до пивниці. Головні збірники опалового газу знищені. Телефонічні проводи позривані. У деяких домах вибухли пожежі, які однак на час погашено. У переїздаючих елевейтрах і стріткарках повилітали всі шиби, а пасажирів повикидало з сиджень на підлогу. В одній стріткарі спадаючий з повітря залізний кружок вибив велику діру, а від иншої знов стріткарі відорвало цілий перед. Одну жінку підкинуло в гору на 20 стін. Кілька домів в частини знищено, а в багатьох инших повибивало шиби. Шкоди, розумієть ся, значні, але з людей не погіб ніхто.

Оригінальний помисл. Вілям Борров, 20-літній парубок з Брукліна, поїхав собі на „гуд тайм” до Філадельфії. Дістав ся він туди не способом звичайних пасажирів, а так званою краденою їздою, практикованою звичайно американськими „шляхтичами”-тремпами. „Вільний” їздець погуляв собі якийсь час по місті, а відтак забажав вернути домів. Зайшов на пенсильванійську стацію і побачив на шинах готовий до відїзду експресовий поїзд до Нью Йорку. Почав зараз „пшекулювати”, яким би то робом стати ся „вільним” пасажиром сього поїзду і за дві години опинити ся дома. Причипити ся десь з боку до якогось воза не міг, бо залізнична служба була би його зараз запримітила і викинула на уллицю, або й ще на встпд та на ганьбу могла арештувати... Отже помисловий бруклінець винайшов собі великий оригінальний спосіб. Виліз тихенько на тендер (віз получений з локомотивом) і незамічений ніким, підніс покривку збірника води, закурив ся по саму шику в ледяну купіль, та спустив назад покривку. Небавом поїзд рушив і гнав доти, доки не прибув аж до стації Мангатен Джонкшен, (недалеко Джерси Сіті), де треба було парову машину застопити електричною, бо в тім місці поїзд відїжджає до гудзонського тунелю. Боррови було мабуть за тісно у воді, бо вихилив з діри голову і почав втягати в себе свіжий воздух. В такій позиції побачили його стаційні урядники. Спершу вони налякали ся такого видовища, бо думали, що то хтось зарізав чоловіка і його голову повісив чи причипив над отвором водяного збірника. Та небавом усе вияснило ся. На пів задеревілого Вілюся винято з його криївки і відвезено до шпиталю, бо показало ся, що помисловий бруклінець відморозив собі обі ноги. Так бодай здавало ся деяким людям, але Борров заявив всім присутнім, що він почуває себе „ол райт”, і скоро лише трошки обігріє ся, сейчас поїде в дальшу дорогу (від сеї стації до Брукліна вже недалеко), але вже не у воді, бо то трохи неприємно...

Італійсько-турецька війна. І гіркий сьміх і некучий жаль торгають душу людини, коли доведеть ся читати скупенькі вісті з терену італійсько-турецької війни. За що властиво проливають оба правительства невинну кров своїх підданих? Одні кажуть, що симпатизують з Італією, бо вона несе європейську цивілізацію азійським та африканським варварам; другі визнають, що їх симпатія по стороні Туреччини, яка боронить своєї власності і протестує проти нахабства влізливих нащадків старинних Римлян. Виходить, що обі воюючі сторони мають рацію... З початку ся війна вела ся справді по „європейськи”, бо люди падали як мухи, а вже найбільше безпомічні старці та безвинні жінки і діти. Тепер ся „цивілізаційна” різня трохи притихла, бо оба ворожі табори ведуть завзятий бій о якийсь-там невеличкий горбок або маленьку оазу. Читаємо з часописях, що одного дня окупували горбок або оазу „вірші” себто Італійці, а другого дня сей

самий горбок чи та сама оаза найшли ся опять в руках „невірних” тобто Турків та сконсолідованих з ними Арабів. І так воно тягне ся вже від кількох тижнів. Обі воюючі сторони змордовані вже сею „святою” війною і виснажені до краю, але щож, коли „національна” гордість і почутє власного достоїнства не позволяють прийти до якогось помирення без сталі, пороку і олова... А хто на тім терпить? — Дурний „підданий”, що за свою проляту кров дістане дулю! Ну, на людську глупоту ще доси не винайдено відповідного ліку, але прийде таки той слухний час, що за убійство на війні будуть судити так, як тепер судять звичайних душоубів!

Як Болгари здобувають докторські дипломи. В однім болгарським містечку знайдено перед кількома тижнями печатку гайдельберського університету. Ся нахідка надела на різні підозріння, тим більше що багато Болгарів, котрі студіювали за границею, вертали з докторськими дипломами університету в Гайдельберзі. Тому болгарські власти зажадали від сенату сего університету урядового виказу всіх Болгарів, які осягнули там докторський степен. На підставі сего виказу стверджено, що в Болгарії є цілий ряд людей з фальшивими докторськими дипломами гайдельберського університету. Річ природна, що се відкрите викликало в Болгарії величезну сензацію. Знайдену печатку збережено в міністерстві справедливости.

Банкноти китайської республіки. Щоби зарадити хронічній недостатці грошей, провізоричне військове правительство китайської республіки в Шангаю видало вже свої банкноти. Пущено в обіг банкноти на один, пять і десять доларів (мексиканських). (Мексиканський долар має вартість наших 50 центів). Напис на одній стороні англійська, на другій китайська: обі обіцяють, що правительство виплатить готівку всякому, хто предложить банкнот. Однак в превінціях, обнятих ворохобнею, не мають довіри до сеї обіцянки і туземці приймають республіканські банкноти з великою неохотою, між тим коли Европейці взагалі не хотять признати їх за вартісні паперові гроші. D 23 17

Жертви Словінців на рідну школу. Недавно помер в Люблянці Словінець Іван Фабянич, який на смертній постелі відказав все своє майно в сумі 70.000 корон для товариства св. Кирила і Методія. Се товариство закладає і удержує словінські приватні школи і відповідає нашому Р. Т. П. Коли ще зазначимо, що в останніх роках 1910 і 1911 Словінці: Поляк, Марія Фільгар і Котнік записали сему товариству суму зверх 1.000.000 корон, то стане ясно, що навіть такий малий народ, як Словінці, зрозуміли, що сила народа лежить лиш у своїй власній школі.

ПРИЄДНУЙТЕ ЧЛЕНІВ ДО Р. НАР. СОЮЗА!

Свято Маркіана Шашкевича в Yonkers, N. Y.

Як в Галичині днес по всіх усядах, де тільки видніє жите Русинів-Українців, гремлять гимни і похвали в честь столітньої річниці уродин незабутого відродителя галицької Руси, Маркіана Шашкевича, так сей клич огортає і щиро-руські серця, оттих що їх щербата доля кинула ген-ген в далеку заморську країну шукати лучшего добра. І тут і там, як чутно, доводить ся українським заточенцям з пошаною і радістю зустрічати пам'ятку незабутого подвижника на народній ниві. Рівнож і громада Русинів в Йонкерс, Н. Й., не хотючи оставати позаду, заходом виднійших одиниць і товариства сьпівацького відсвяткувала дня 14. січня б. р. подібне торжество.

Свято се розпочалось панахидою в церкві, яку відправив за душу бл. п. Маркіана місцевий сьвященик, о. Лисак, при співучасті своїх сусідів, о. Мірошя і о. Коритовського. По панахиді вся численно зібрана громада зійшла ся до церковної галі, де розпочав ся концерт. Програма концерту була богата і добірна. Відчит про жите і діяльність Маркіана, деклямації з сьпіву, переплітані руськими мелодіями відданими на грамофоні, творили гармонійну цілість. В своїм відчиті представив сьвященик тоті невідрадні відносини, серед яких доводилось коротати свій вік безталанному і майже мертвим сном прибитому руському народові. Підніс значіне Шашкевича, який перший на полі просьвітнім поклав підвалини до тих великих здобутків, якими пишається нинішня галицька Русь-Україна.

По відчиті слідували сьпіви і деклямації. І так перший кусник „Підлисе“ відсьпівав хор діточий, а другий „Не згасайте ясні зорі“ хор мішаний Боюна. Обі ті точки випали дуже красно так, що всі слухачі слухали з одушевленням, особливо не могучи надивуватись маленькій дівчорі, яка милими і ніжними голосами чарувала своїх родичів і переносила їх гадками в рідну країну.

По тих сьпівах слідували деклямації: стих Маркіана Шашкевича „Дністрованка“ і „Кому Бог в груди дав серце мягеньке“. Перший стих віддеклямувала мала десятилітня дівчинка, Марія Спак, а другий стих деклямував її отець, Михайло Спак. Обі ті деклямації випали вдоволяючо. Так отець як і його донечка з повним чутем і зрозумінем річі віддали виспе згадані стихи. Но вже не було міри оплескам після віддеклямовання стиха „Побратимови“ Лаврентієм Телепом. Наче справдішній артист, декламатор віддав з фервором і патосом сю прекрасну Маркіанову поему. Досить удачно випала деклямація „Україна“, яку виголосила наша славна артистка, Катерина Дулиба. Не менше вдоволяючо відсьпівав хор мішаний дві пісні: „Не згасайте ясні зорі“ і „Весною птички щебечуть“. Взагалі так сьпіви, як і деклямації випали дуже красно. А узане під тим взгядом належить ся п. Лозинському, який яко диригент не падає ні труду, ні здоров'я, ні часу, аби лише відповісти вповні своїм обов'язкам.

На закінчене промовив кількома словами до зібраних наш славний декламатор, п. Телеп. Він то вказав присутним на велику вагу дотичного сьвята і на тоту підойму, яку становить для кожної людини на сьвітні школа і освіта. В Йонкерс якраз оказується брак вигідної галі, де могли би не тільки діти побирати шкільну науку, але рівнож і старші сходиться розбуджуючи жите духове і народне. Позаяк гадка про потребу школи вже

від давна жевріла в серцях деяких одиниць, та загаль якось байдужно на ту справу задивлявся, тож бесідник з запалом закрівав руську громаду, щоби пішла слідами заповіту Маркіана.

Вкінці забрав голос і сьвященик, і похваливши зазив і заохоту свого передбесідника, подякував всім учасникам, які причинили ся своєю присутністю дозвеличення пам'яті уродин Маркіана, жаляючи цілій руській громаді як найкрасшого розвитку у народнім і просьвітнім житю.

На тім і свято закінчилось. По відсьпіваню „Ще не вмерла Україна“ весь нарід розійшов ся вдовольний домів.

Учасник.

ДОПИСИ.

3 Clayville, N. Y.

З всіх закутків американської Руси доносять до часописів, як наші Русини проживають, тому не від річі буде і нам сказати щось за Клейвіл. Робота у нас іде добре день і ніч, і досить споре число Русинів, так мужчин як і жінощин працює у фабриці. В нашій місцевості від довшого часу мешкають Русини, но на жаль якось ніхто ані слівцем довгий час не сказав у нас про якусь організацію, не подбав про добро для самого себе таї своїх братів. По літах доперва — видно і у нас іскра любови до свого руського народу ще не цілком згасла — знайшли ся і у нас люди, котрі скликали тутешніх Русинів на парад; представивши на ній присутнім другі місцевості, де наші переселенці проживають, та скільки то нещастя що дня між ними трапляє ся, кільки то вдів та сиріт простягає руки, просячи милостині, бо батька спіткала смерть, а він за жита нігде не належав, — і з'організували Бр. сьв. Михайла, котре зістало прийняте до Р. Н. Союза як місцевий відділ 309. Дай Боже щоб сей новий відділ зростав і скоро став на рівні з другими довгоіснуючими організаціями. До уряду увійшли: Стефан Палка, предс., Симеон Песья, заст. пр., Петро Кузмич, секр., Даміян Мерена, касієр. Клячемо до Вас, братя Клейвілчане: прийдіть до нас і запишіть ся до Р. Н. С., бо тільки „влучности сила“

Даміян Мерена.

3 Chester, Pa

Прошу помістити тих пару слів у „Свободі“ про нашу місцевість. У нас, в Честер завязало ся братство сьв. Володимира заходами о. Захарія Оруна. Се братство становить відділ, не знаю вже який, організації „Християнська Любов“.

О. Орун, І. Струмиляк і П. Камінський старали ся всіми силами розбурити наш відділ 237. належачий до Руського Народного Союзу, та се їм не вдало ся, бо наш відділ тримав ся завзято своєї старої, дорогої організації. А як кириня нікому не принесла ще хісна, так і у нас, відділ Р. Н. Союза не впаз, але за те розлетів ся відділ „Християн. Любови“. Його члени, майже усі тепер у нас. Що більше: на дні першого січня І. Струмиляк і І. П. Камінський були приневолені скликати членів розв'язаного відділу і віддати їм всі гроші, а за решту, то є за долара і пів принесли пива і пропили в той спосіб всю майно і чартер відділу „Християнської Любови“. Тепер опять нехай настане у нас спокій. Нехай з новим сим роком забудуть ся у нас старі колотнечі, а розігнана ся мирна і хосенна праця на нашій ниві.

Мир і любов нехай всіх злучить під один прапор: Руський Народний Союз! Д. І.

3 New York, N. Y.

Ню йорська громада, гуртуюча ся при церкві сьв. Юрія, обходила торжественно іменини свого пароха дня 19. грудня м. р. По Сл. Божій, на котрій було множество вірних, виступив о. В. Коритовський, і щирими словами пожелав о. солєнізантові. Властиве торжество відбуло ся того дня, вечером. О 6-ій годині зачали сходити ся вірні на вечірню. По вечірню о. М. Лисак, щирими а горячими словами розказав вірним, які то великі заслуги положив о. декан для добра церковного і для добра руського народа. Опісля пожелав о. Лисак многостівіє, яке звучно відсьпівав український хор. По скінченю вечірні, в просторій церковній галі зібало ся множество людей. Се український хор на чолі з дірігентом п. М. Климком і предсідателем п. В. Лазутою, прийшли пожелати свому пароху.

На галі явив ся о. декан, Н. Підгорецький. В тій хвилі виступив дірігент М. Климко пожелав о. деканові а хор грімко і прекрасно засьпівав „Многая Літа“. Відтак виступив предсідатель хору п. В. Лазута і сказавши гарну промову, вручив о. Підгорецькому прекрасний презент, справлений заходами цілого українського хору. Опісля виступила мала дівчинка, прекрасно убрана (не знаю її імени) і тримаючи в рученятах величезну китицю з живих цвітів, дрібними усточками щиро желала щастя і здоров'я та многая літ нашому о. деканові. О. Підгорецький слухаючи усіх бесід з радости аж заплакав, дякуючи присутнім за їх щирю любов і милу несподіванку. Спільна вечеря, на яку запросив усіх присутніх о. Підгорецький закінчила се миле і гарне свято.

Присутний.

3 Pittsburgh, Pa.

Дня 14 с. м., самі сьвідоміші Русини Пітсбурга, котрі гуртують ся коло читальні „Просьвіти“, удались по полудни на місцевий руський цвинтар, щоб пошанувати пам'ять неструдженого робітника на запущеній руській ниві, котрий такі великі заслуги положив для розвою руської громади в Пітсбургу, Па., — на гріб бл. п. о. Н. Стефановича.

По спільній молитві промовив до зібраних коротко п. Олександр Бучак, виказуючи, які заслуги положив покійник для розвою руської громади в Пітсбургу, Па; опісля вказав на те, що той, що так щиро працював для народа, навіть ще до тепер не має пам'ятника на гробі — і візав присутних до жертв на пам'ятник для покійника.

По промові присутні відсьпівали „Вічная пам'ять“, „Со сьвятими у покой“ і інші жалібні пісні, та наш народний гимн, котрий так покійник любив. При кінці урядили присутні між собою складку з чого прийшло на пам'ятник понад \$12.00.

Сумно тепер в Пітсбургу... умер той, що все скріпляв народне жите в Пітсбургу — своєю все молодечою енергією, що кождий прояв національної самосьвідомости з таким ентузіазмом витав. Єго наслідник бурить тепер се, що тамтой будовав — бурить національні прояви самопізнання, нищить всякий об'яв, хочби малий, інтелектуального розвою своїх парохіян, учить їх невірності, а тих що сьміють почитати пам'ять небіщика, називає безбожниками, які „вибрали собі якихсь божків...“

Сумно тепер в Пітсбургу — дуже сумно.

Учасник.

3 Bremond, Texas.

Сей рік для фермерів у нас був справді лихий, головно через те, що минувший рік був сухий, і тому кукуруза страчена. Ціна на ню підскочила у гору

і вже тепер коштує бушель долара а сїно двацять доларів за тону.

Навпаки бавовна так зародила, як ще ніколи; ціна на не спала так низько, що платило ся по 11 до 12 центів за фунт. І тоді тутешня преса візвала фермерів, щоб не продавати бавовну за таку ціну, тим більше, що збиране її коштує дуже дорого. І то за добрі гроші годі було найти робітника, хіба Мексиканців. Мимо того бавовна таїла що дня більше і дійшло до того, що одного місяця ціна впала на 8, 7, а навіть і 6 центів за фунт. В наслідок того фермери попали в довги, а платячи робітникам високі ціни, стратили сего року зовсім на бавовні.

Земля в Тексас є баєчно дорога, що впрост нема способу її докупитись.

Давно платило ся від 9 до 15 доларів за акер, а тепер та сама земля коштує від 25 до 85 доларів за акер.

Сего року в Тексас є сильна зима. Хотяй вправді снігу місцями зовсім нема, то за се сухий вітер з морозом добре досолоє, так що аж птахи повимерзали. Фермери пророкують сухе літо, отже опять будуть в Тексас лихі жнива і зарібки.

На днях появилася в нашій місцевості заразлива хвороба на корови і безроги так, що много скоту вже погинуло. Дня 8. січня с. р. знова прийшла якась попесть на людей, чоловік захорівшиї на сю попесть до 24 годин вмирає. Лікарі не мають якось щастя нікого уратувати. В наслідок того панує тут величезний переполох.

М. Турлян.

ПОВІДОМЛЕННЯ!

На нашім плейзі в Нортгемптон, Па. вибрано комітет до збирання жертв на фонд „Рідної Школи“ в Галичині. Всякі датки постановлено збирати системою трійок.

І так ч. Стефан Ковалишин жертвує одного долара і покликає до зложення вільних жертв: Николая Казьмірака і Дмитра Предомірського з Нортгемптон, Па.

Василь Шипка дає одного долара і кличе: Гриця Когана і Михайла Голуба з Нортгемптон, Па.

Павло Ленчук дає одного долара і кличе: Йосифа Кумонька і Петра Стельмаха з Савт Бетлегем, Па.

Усіх викликаних просить ся о викликуване в сей спосіб своїх дальших знакомих.

Гроші просить ся відносити або відсилати на руки Rev. О. Баранського Box 2., Northampton, Pa.

Бр. сьв. Андрея Перв. в Нью Йорку, від. 66 Р. Н. Союза устроює

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

в неділю, 28-го січня 1912

в Чеський Соколовні (Sokol Hall) під ч. 525 E. St. Початок о год. 4-ій попол.

Вступ від особи 25 цнт.

Половину доходу призначено для Бр. сьв. Андрея Перв., а другу половину на „Український Народний Дім“ в Нью Йорку. На сей баль запрашаємо всіх Русинів з Нью Йорку і околиці. Сподіємо ся що на сей баль прибуде більше число Русинів Українців з Нью Йорку як з долини міста, так і з гори міста. Русини Українці! приходіть на сю забаву, а не пожалуйте. Галя хороша і просто-ра, пиво сьвіже. Засьпіваємо народні пісні і потанцюємо козака. Забавимо ся як братя Русини.

За добру забаву ручить

Комітет.

Грицько Новаленко.

ЗРАДА.

Драматичний епізод у трьох актах
із початку XVIII віку.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Яценко Іван, сотник немолодий, дуже повний.

Марія, його жінка, літ 25.

Палажка, служниця Марії, вдова.

Молодій Петро, значний козак.

Деміо, його джур.

Нозан дуже старий.

Значні і прості козаки, селяни, Москати.

Діється в сотенному місті, в полку Переяславському,
в домі сотникового, 1708—1709 р.

(Дальше).

VI.

Палажка: Може засвітити світло, бо вже темно.

Марія: (сумна). Як знаєш, хоч і світити. (Палажка світить).

Палажка: Обидва загинули. Обидва! Прости і помяни їх, Господи, обох.

Марія: Се ти про кого?

Палажка: Вони-ж обидва загинули, тієї баби сини, Іван і Василь.

Марія: А я думала про тих... Вони теж обидва загинули... що в нас той рік були. І він загинув, Петро Колодій, він загинув, Палажко. (Плаче). Ти не забула, він у нас був,

Палажка: О, я не забула. Хіба можна забути Петра Колодія, хто хоч раз його бачив? Але пані казали мені про його не згадувати.

Марія: Я казала, але тепер його вже немає на світі... Розумієш, Палажко, його немає на світі, він загинув. (Плаче, схилившись до Палажки).

Палажка: Я знаю: пані кохали його ще здавна, ще за молодих літ, там, у Немирові... Я знаю се, моя пані, що ви його одного, тільки його кохали на цілому світі.

Марія: Так, його кохала, його самого. — І він загинув.

Палажка: Я се помітила з того часу, як був він рік у нас. Хто раз його бачив, той не міг не покохати.

Марія: Я росла собі під Немировом, а він там явився ще тоді зовсім молодим, не знати звідки. Ніхто не знає, чий він із роду, і звідки, тільки всі його полюбили за його щирі і веселу вдачу. А видно, був усюди, про все знав і розмови його були такі ширі, цікаві. Що зі мною діяло ся тоді, Палажко! Та не довго се тривало, не довго... Той край спльондровано, козацтво там знищено, моя неня вмерла, а я з татом мусіла тікати на сей бік Дніпра. Тут посватав мене наш пан, і тато мене віддали і самі померли. Петра я не забула. Та мені все здавалося, що то був сон чарівний, що то не чоловік, а янгол з неба мені в сні приснив ся... І часто, бувало, я вийду за гай, на гору, і дивлюся на захід, де мріють, ледви-ледви синіють Дніпрові гори. У ясний день їх видно. Сиджу, не ворухну ся. Тихо, а в траві коники грають, у небі жайворонки щебечуть, ледви чути. Я неначе дрімаю, та все дивлюся на захід, на ті блакитні гори, що неначе туман мріють. Дивлюся, і мені здається, що ось-ось із туману вирине постать мила, що мені колись снила ся. Вирине, забере мене і полетимо знов туди, до рідного краю, де неньчина могила, де той садок і потічок, і все, що здавна було миле. І так часто я виглядала. А як бувало настане хмарний день, і на заході зовсім не видно синіх гір Дніпрових, то мені сумно, так сумно... І я все жду, що ось ізнову вияснить ся, розійдуть ся хмари, знов блакитна смуга на заході вирине, і я знову піду за гай, на гору виглядати. Нікому я

не признавала ся про свої думки і сни, бо ніхто-б мене не зрозумів, дурною назвали-б. Іноді мені здавалося, що той блакитний туман на заході колишеть ся, щось у йому ворухить ся, вирине, простягає до мене руки... І доси не знаю, чи то справді там було що, чи мені снило ся, в очах мутніло, бо очі були повні сліз... Муж було питає, чого я ходжу за гай? Так, мовлю, гуляю, дивлюся у той бік, де мій рідний край... І ось минали роки, я вже почала забувати про той край, неначе звикла тут, де мене ніщо не тішило, не бавило. Так наче я де-далі все більше холонула. І все мені тут байдуже, почала думати, що ось умру і полину де неенька... І неенька було до мене у ночі приходить, уся в білому, а лице сумне і добре. Нахилить ся над моїм ліжком і дивить ся люблячими очима, і кличе: Доню! Марисю! Се-ж я, твоя неня, до тебе прийшла. Знаю, мовить, що сумно і тяжко тобі тут жити. Знаю, моя доню, — аж плаче неня. А я: Мано, мамо! Я до тебе хочу; тебе так довго не було, я скучила!... Хочу її обняти, поцілувати, а її вже й немає... Немає нені... І знов холодно і пусто скрізь, тільки пан мій, муж, сопе-сопе собі з боку... Устану я, помолюся, утру сльози тай знов ляжу.

Палажка: Здасть ся, пан вас любить, поважає; я ніколи не чула між вами сварки.

Марія: Він любить, і я ніколи його не скривдила, ніколи не мовила йому неправди, слухала його, як закон каже... І жили ми тихо і спокійно, — иньші люди бувало мовлять: ось чесна родина, живуть собі душа в душу.

Палажка: То ви не любили пана?

Марія: Я любила свою мрію.

Палажка: І ось та мрія, на лихо вам явила ся у новому світі... Невже-ж Петро, як був у нас, не згадав про давнє?

Марія: Він згадав... Та я не хотіла згадувати. Я ілюбна жінка, гріх і згадувати. Що було, те минуло, чого не було — вже до віку не буде, — не судило ся... І тепер він загинув, Палажко. Тепер уже кінець, — я можу оплакати його. Помолісь, Палажко, за його душу.

Палажка: Молити-мусь, пані, і за вас, щоб Мати Божа заспокоїла вашу душу. Тай пізно вже, вечеряли-б, паніматко, тай лягали спати.

Марія: Добре. Я вечеряти не хочу, помолюся тай ляжу.

Палажка: Яж там постіль постелю вам тай сама піду спати.

Марія: Добре.

(Палажка пішла у бокові двері).

Марія: (сама, молить ся). Господи, помяни усіх, що загинули у сей лихий час, що терпіли катування і муки, — у Батурині, і в Лебедині, і по всій Україні... І заступи усіх, що в бідах і скорбях, у неволі, в темницях; подай їм утіху і надію визволення, Боже мій... І мене, рабу свою, укрепи і спаси, бо тяжко мені, і холодно в душі моїй, і згасли надії... (Молих ся тихо...) Петре, лицарю славний, жив ти без щастя, сиротою, бурлакою, і загинув самотний, і десь у полі орли виклювали твої очі. І останній погляд твій не стрів ласки, привіту, і сльоза рідної душі не окропила тебе. (Павза.) Ні, Петре, я бачу, що ти взяв собі гіршу долю: ти жив, як хотів, і бив ся з ворогами, і голови своєї орлиної, гордої не кидав нікому. І вмер борючись із ворогами. А я нещасна хило ся цілий вік свій терплю і мовчу, і не знаю для чого і для кого. Так день за днем, рік за роком... (Тихо)

V.

З сінний входить якийсь чоловік, закутаний у кереку, в селянській шапці. Видко, хорий, ледви стоїть, опирається ся о костур. Увійшовши стоїть і дивить ся на Марію, поки вона молих ся. Вона здригнула.

Чоловік: (тихо). Маріє! Маріє!

Марія: (стрепенула ся). Хто се мене кличе? Чи се вже на той світ кличуть мене?

Чоловік: Маріє, се я.

Марія: (оглянула ся і остовпіла). Хто ти?

Чоловік: (скидає керек у шапку се Петро). Се я, Маріє. Се я, Петро.

Марія: З того світу? До мене не раз неня приходила, а тебе ще я не бачила. Неня приходила з того світу пізньої ночі і кликала мене. А се вже й ти?

Петро: Маріє, я живий. Та ледви що живий.

Марія: Так, ти живий! (радо). Петре, тебе не вбито? (Іде до його, мацає). Ти живий!

Петро: Я пострілений, порубаний; мене шукають, за мною гнали ся, я сховав ся. Не хочу дармо голови своєї віддати. І ось утік до вас у двір, як смеркало. Мене ніхто не бачив... (Сідає). Ох, важко мені стояти... Я пересидів у бурянні близько хати, аж поки все затихло. Тоді заглянув — ти сама в хаті... Сховай мене, тут не будуть шукати.

Марія: Петре, яж не можу.

Петро: Мені нікуди більше сховати ся.

Марія: Муж вернеть ся, зовсім незручно. Ах, що мені робити! Я покажу безпечну стежку через окопи до гаю, там дійдеш до луку Дніпрового, ніхто тебе не знайде поміж озерами та очеретами.

Петро: Я вже не можу йти ні пів милі. Мої рани болять, не в кілька день і зовсім потратив сили.

Марія: До нас дійшла чутка, що тебе вбито.

Петро: Так я велів говорити своєму джурі, а він, бідний, загинув... Ото вірна душа була...

Марія: Ото ж ми й повірили, що тебе немає на світі.

Петро: І ти зраділа!

(Марія мовчить, їй боляче).

Петро: І ти зраділа, що мене вже немає на світі. Пані сотникова, що її муж так гарно прислужив ся до загибелі України, що здобув ласку царську, — вона повинна радіти, як одним ворогом стало менше. Та вже тепер вороги не страшні твоєму панови, бо під Полтавою гармати проспівали вічну пам'ять нам усім, і лиш недобитки постріляні, порубані, або з розбитим серцем тиняють ся ще по світу. Маріє, я все втратив, то не вже я мущу втратити й останнє, — надію на тебе?...

Марія: (в великій турботі і смутку). Що ти мовиш! Петре, як ти міг таке думати... Петро: Та ні, на мене не впаде ся кара! (бере її за руку). Ох, я вірю тобі. Прости мені, Маріє... (цілує її руку). Доля зрадила, люди зрадили. Ти не зрадиш. Сього останнього гірко кубка не даси мені випити... Прости мені... Марія: Ні, Петре, не твоя вина, що кругом — зрада. Я сама винна, що ти міг не вірити мені. (Сідає близько його). Мій лицарю, ти такий самий, як був колись там, у Немирові. Ти не знав, що я все жила думками про тебе. Петре, тепер, як ти все втратив, я признаю ся, що мене ти не втратив ніколи. Я мусіла все при тобі бути, твої слідочки промітати, а я... залишила тебе самого тиняти ся по світу... Петро: Ну, тепер я жити-му знову! Я жити-му, бо поки є на світі

ще одна людина щира, — весело жити!

Марія: Ходім-же, я тебе сховаю. (Петро підводить ся, вона йому помагає). Я тебе сховаю, поки одужаєш трохи, а там може побачиш, що не все загинуло і що справу можна иньшим способом повернути. Іще живий старий гетьман, іще король убить ся в силу, і невідомо, кому Господь присудить взяти верх...

(Заслона).

АКТ ТРЕТІЙ.

В иньшому покою сотникового дому. Просто — двері до саду; в право і ліво — двері до иньших покоїв. Діється на другий день після 2-го акту; надходить вечір.

I.

Марія виходить із бокових дверей, виглядає у вікно, хоче вернути ся в ті самі двері; з другого боку виходить Палажка.

Палажка: Пані!

Марія: (здрігнула). Що? Хто там? А, се ти, Палажко. Як ти мене злякала.

Палажка: Чого се моя пані стала полохливою?... Той Грицько, що од пана з листом прийхав, хоче вже їхати назад до пана.

Марія: Хоче їхати? Нехай іде.

Палажка: Нехай іде, тай годі?

Марія: А то-ж, нехай іде.

Палажка: Може його сюди впустити, щоб переказали що-небудь панови?

Марія: На що він мені здав ся?

Палажка: Хто на що здав ся, пан чи Грицько?

Марія: Хто хочеш! (Сьміється). Звичайно, Грицько. На що його сюди кликати?

Палажка: То може дасьте листа до пана.

Марія: Ні, нехай так іде... Ну, нехай перекаже, що в нас усі живі й здорові і що сіно покосили і поскладали добре.

Палажка: Добре, я там йому й перекажу. (Хоче йти).

Марія: Підожди. Ти пам'ятаєш, як він мовив: пан наш поїхав із полком до Дніпра, на Переволочну?

Палажка: Еге-ж, так і мовив.

Марія: То пан іще скоро не вернеть ся?

Палажка: А мабуть що ні.

Марія: Ну, добре.

(Палажка пішла).

(Дальше буде).

Позір!

усі ті, що змінюють свої адреси.

Експедиція нашої часописи просить усіх тих Вп. Родимців, читачів нашої часописи, які змінюють місце свого побуту чи помешкання, повідомлювати про се адміністрацію „Свободи“ після поданого нижче вірця:

Член відділу Р. Н. Союзу ч.

Ім'я і назвисько має звучити

Моя стара адреса звучить

Прому посилати „Свободу“ на нову адресу, яка звучить

Число

Просимо згадати собі сей вірць після того вірця змінити, в разі потреби, свою адресу.

SVOBODA

83 Grand Str., Jersey City, N. J.

КАЛЕНДАР.

СІЧЕНЬ.

н.ст.	Дні	Руські свята
25	Четвер	Татяни муч.
26	Пятн.	Єрмила і Стратоп.
27	Субота	Отців в Синаї От. Бог
28	Неділя	Нед. о мит. і фарис.
29	Понед.	Покл. вр. св. Петра
30	Вівтор.	† Антонія вел.
31	Середа	Атаназ. і Кирила

Новинки.

¶ Слідство в справі Січинського вже покінчено а акти предложено прокураторії. Надіють ся, що розправа відбуде ся вже в лютім. Ув'язнені дозорці, яким грозить кара від 1 до 5 літ, остають і дальше в тюрмі.

¶ Заступником соймового маршалка в місте митрополита гр. Шептицького, який зреагував, цісар іменував перемиського єпископа Чеховича.

¶ Сецесія Русинів з підкомітету соймової виборчої реформи. Під впливом натиску населення а також і правлячих віденських кругів, галицько-шляхотський сойм порішив остаточно перевести реформу виборчу до галицького сойму. Справу сю однак трактували польські шляхуни так іронічно, з таким легковаженням, що се спонукало руських соймових послів до звісної обетрукції у львівським соймі, яка мала місце минулого року. Сойм відрочено в наслідок того а справу віддано до оброблення комітету. І ось перед двома тижнями сей комітет почав радити над виробленням послом Старжинським проектом. В нарадах комітету зі сторони Русинів брали участь др. Макух і др. Король, які йшли з собою в повній згоді і взаємно себе спомогали. Оба руські послы домагали ся, подібно як на останнім засіданню підкомітету, передовсім процентного означення участі Русинів в загальнім числі соймових мандатів. Референт Старжинський заявив на основі порозуміння з польськими послами, що не може означити в куріальній системі процентової участі обох народностей, однак польська більшість бажаючи виявити добру волю в переведенню компромісу з Русинами, годить ся 25% руського заступництва в соймі. (Значить ся, Поляки годять ся на се, аби з загального числа усіх послів у соймі Русинам припала четверта часть). Референт був готов запропонувати, щоби ректори і проректори всіх краєвих університетів були членами сойму, наслідком чого Русини здобули б 2 нові віральні голоси на случай основання українського університету. В мійській курії Русини мають одержати на основі компромісу польських стороництв 2 мандати, в загальній мійській курії можуть числитися на здобуті 3 мандатів. В курії сільських громад мають одержати 38 мандатів, мали би отже разом 43, згідно 45, а разом з 3 віральними голосами єпископів 48 мандатів в соймі на загальне число 194 членів сойму. Ось такий то „справедливий“ поділ соймових мандатів придумали наші сердечні опікуни в Галичині!

Руські послы заявили на се, що не можуть вдоволити ся уділом 25%, а крім того зробили заміт, що при приміненню пропорціональної системи не можуть числити навіть на здобуте того числа мандатів, яке подав референт. Остають при жаданню одної третьої частини мандатів для Русинів і згодили би ся вправді дещо обмежити свої жадання і зійти з сего процентного відношення, але ли-

ше в таким случаю, коли би їм за певнено з польської сторони більший уділ чим 25%; вкінці заявили, що так довго не згодять ся на спеціальну дискусію про інші постанови виборчої реформи, доки в підкомітеті не наступить між Русинами і Поляками повна згода що до процентової участі Русинів.

Польські члени підкомітету представляли Русинам і заявляли, що розклад і число мандатів дасть ся вяснити при подрібній дискусії над начерком виборчої реформи і в тій цілі поставили і порішили слідуєче внесенє: Для унормованя процентової участі руської народности приходить підкомітет до подрібної дискусії над § 3. начерку референта (т. є над парграфом, що говорить про число членів сойму і мандатів в поодиноких куріях). Та на сій хитрій ухвалі пізнали ся руські послы і оставили засіданє, мотивуючи свій поступок тим, що не хотять говорити про реформу, поки не мати-муть з гори запевненої більшої участі в соймових мандатах.

Після сецесії Русинів рішив підкомітет працювати дальше над начерком виборчої реформи для виготовлення начерку на найблизшу соймсу сецію.

Руські послы предложили перед своєю сецесією начерк розділу мандатів, який так представляє ся: для Русинів з курії більшої власности 2 мандати, з курії міст 6 мандатів, з загальної міської курії 4 мандати, з сільської курії 48 мандатів, разом отже 60 мандатів. Своє жаданє поперли руські послы статистичними цифрами.

Руські послы спротивили ся побільшуванню віральних голосів і творенню окремої курії рукодільних палат і визначили число мандатів для курії: більшої власности 40 (замість 44), міст 39 (замість 36), міської загальної 10 (як в проекті), сільських громад 88 (замість 70), торговельних і промислових палат 3 (замість 5), для вірилістів 12 (замість 15).

В виду такого понехтованя мінімальних бажань нашого народа Поляками, треба надіяти ся, що коли в половині сего місяця сойм на ново пічне свої засідання, Русини обетрукцією не допустять до ніяких нарад. У соймовім будинку заграє на ново „котяча музика“, як і минулого року.

¶ Зїзд української національно-демократичної партії в Галичині відбув ся дня 25. і 26. грудня м. р. у Львові при участі двох сот кількадесять учасників. Реферати виголосили: Др. Вол. Охримович про зміну організації партії, Др. Кость Левицький про політичне положенє, Др. Олесницький про економічні справи, Др. Цегельський про виборчу реформу до сойму. Крім того були реферати про справи шкільні та про партійну пресу. Ухвалено резолюції в справі реформи виборчої до сойму, за одночільним кльобом парламентарним, резолюцію з висказом довіри послам соймовим і парламентарним та визванєм їх до опозиційної тактики.

¶ Зїзд радикальної партії відбув ся у Львові 24. і 25. грудня м. р. при участі всіх радикальних послів і понад 80 делегатів зі всіх сторін Галичини. На зїзді реферували Др. Трільовський про політичну ситуацію, Др. Макух про виборчу реформу до сойму, Др. Данилович і Р. Заклинський про організацію і пресу. Ухвалено численні резолюції між иншим резолюцію, з якій поручає ся радикальним послам творити на дальше самостійний кльоб. Підчас нарад зїзду з'явив ся також Др. Іван Фран-

ко. Від буковинських радикалів ніхто не прибув, переслано лише привітну телеграму.

¶ „Воююча Росія“. Загальні збори „Народного Дому“ у Львові скінчили ся бійкою і розбитєм. Приклонники Марущака і гр. Бобринського віднесли побіду над старими русофільськими хитрунами. На сих зборах св'ященники до св'ящеників скакали з кулаками і палицями. О. Марущак ревів своїм басом голосніше всіх. За уступаючим з президії „старокуреником“ о. Дорожинським, посипались епітети, лайдак, батяр! Др. Черлюнчакевич, стоячи на столі, кричить до зібраних: хлопи, малчать! Серед того крику і свисту, вирізняли ся, як пише „Галичанин“, „буяни агитатори“ о. Качмарик і о. Р. Чайківський, що кричав до Короля: „Таких як ви, будемо колами прати!“ — Точно як на зборах „істинно-русского Союза“ під проводом Пуришкевича. І сей гурт людей, перенятий, як показує ся, чисто хуліганськими інстинктами не дивно, що ширить моральну гниль в нашім народі.

¶ Російські шпioni в Галичині. Оноді арештовано у Львові, Кракові і Бродах аж 10 шпioniв, які видавали російському урядови військові тайни Австрії. Всіх арештованих осаджено у львівським арешті і там веде ся слідуєче, яке потребає пів року. У арештованих найшла поліція багато всяких плянів. Цілою сею бандою кермував якийсь Стецишин з Варшави. Арештовано також його маму і наречену, які мачали також свої руки в сю нечисту справу. Між арештованими є також москвофіл Гоц, писар в краєвім виділі і член кацапського товариства академіків „Друг“. Росія старає ся за всяку ціну забрати Галичину під свою кроваву руку, тому насилає туди шпioniв.

¶ Утеча з російського „раю“. У львівській часописи „Руслан“ читасмо таке: Щоби успішнійше насаджувати і утверджувати православіє в Холмщині, чорносотенний російський єпис. Евлогій спровадив за агітатора тій цілі з Америки відомого „писателя“ І. Я. Луцка. (В Холмщині, як відомо живуть наші Русини-Українці, між якими є поважне число греко-католиків). Виступав він по українських селах Холмщини на місіях устроюваних Евлогієм, як комедіант. Евлогій перебирав Луцка за „батьку“ і він виголошував проповіді до зібраного народу в українській мові. Рідне слово чує в церкві, захоплювало людей і Евлогій затирив руки з радости і не жалувал Луцкови ні матеріальної помоци ні „моральної“ оковити, а незабаром мав висвятити сего „місіонара“ на батьку. Але пляни Евлогія розвіяли ся. Видко, Луцка порядно закоштував і добре пізнав царславний „рай“ коли зреагував з намірів стати „батьку“ і оноді утік, потайки з Холмщини до Галичини. Діставшись перед двома-трома тижнями до Львова, проклинав між знакомими сю хвилю, коли виїхав до Росії і казав, що навіть сам цар не зможе нічим вже заманити його до свого „раю“. До Львова прийшов холмський „місіонар“ бідний, без копійки. Мав одначе жмут своїх „сочиненій“, котрі закупив в него редактор „Русского Слова“ п. Гануляк, за кількесот корон і з сим Луцка махнув чим скорше до Америки, бо у Львові не міг довше гостити, з огляду на давніші порахунки, які має з ним поліція. Ся подія з Луцком, зробила на тутешних приклонників царславія прикре, пригноблюєче вражінє.

¶ Академія засланиців. Вісімдесять російських студентів, засуджених на „поселенє“ в Сибірі, заложило при надлюдських змаганнях і посьвяті, щось в роді Академії Наук, яка від якогось часу займає ся досліджуванєм північних островів, здобуває і порядкує зібрані доси цінні старинні пам'ятки і переводить фахово спис сибірського населення, який зачали були переводити ще за Катрини II. і доси не покінчили. Засланці довершили протягом короткого часу незвичайних праць; один з них буде електричну залізницю в Архангелську, инші працюють над великим твором, що відносить ся до правового положення Симоїдів. Сі праці і змагання бідних студентів зачали бути так голосні, що стала ся нечувана річ, бо російське міністерство рільництва рішило ся прийти заслуженим і жертволюбивим засланицям політичним з матеріальною помічю, даючи їм підмогу на дальші праці і досліди сибірських країв.

¶ Новий революційний рух на Балканах почав ся а то в вічно бунтуючій ся Македонії. Македонці кидають бомби в правительственні турецькі будинки, на залізницях і де можуть, роблять великі спустошення. По всій Македонії люди узброюють ся, збирають ся на збори і ухвалюють протести проти турецького панованя.

¶ Що вартнійше: військо чи школа? Один французький учений вирахував, кільки то від одної волонї йде податку на військо, а кільки на школи. У Франції дають від одної душі на військо 16 кор. 80 сот. а на школи 2 кор. 94 сот.; в Прусах на військо 8 кор. а на школи 1 кор. 80 сот.; в Росії на військо 8 кор. а на школи 12 сот.; в Бельгії на військо 5 кор. 80 сот. а на школи 1 кор. 29 сот.; в Австрії на військо 5 кор. 72 сот. а на школи 1 кор. 34 сот.

¶ Штучний чоловік. Одному берлінцеві вдало ся по довголітних зусиллях сконструувати небувале чудо, штучного чоловіка, що вміє ходити, сьміяти ся і свистати. Сей архитвір механіки, названий своїм творцем „Occultus“, є статуєю натуральної величини чоловіка так сильно подібною, що ще на віддалі одного метра ніхто негоден розрізнити, чи се жива істота, чи лялька. Штучний чоловік має у своїм нутрі неперечислену скількість кілець, прирядів, котрі відповідно накручені і наставлені, уможливають йому висше згадані штуки.

НА ПАМ'ЯТКУ

Столітнього Ювілею Уродин

МАРІЯНА ШАНКЕВИЧА

купити собі

- 1) Портрет Маріяна Шанкевича, величини 15х22 цм., за 50 цт.
- 2) Альбом Маріяна Шанкевича, з ілюстраціями, в одній справі, за 75 цт.

НА МЯСНИЦІ ВЕСЕЛІ КНИЖОЧКИ:

- * Горбина сміху, та мішок реготу 10 цт.
- * Три торби реготу, збірник українських по-бренхеньок 20 "
- * Збірниця повний міх, на забаву та на сміх 20 "
- * Сто три брехні: хоч вір, хоч ні! 20 "
- * Смієсь, регочись, та за боки берись 20 "
- * Козацькі теревені-вені, всякої всячини по жмені 20 "
- * Грицько Булава, брехлива голова 20 "
- Весела розвага. Збірка гуморесок 25 "
- Веселі оповідки. Відомі оповідки 20 "
- Вечерниця, гумористичний збірник 30 "
- Весела Чаташка 20 "
- На одпочинку. Збірка байок та жартів 5 "

Книжки зазначені * друковані російською правописною: и чятає ся як наше і, а ы, як наше и.

СЬПІВАННИКИ:

Українські пісні з нотами в чотирох випусках, по 100 пісень, кожний випуск 20 цт.

Всі чотирі випуски нараз 75 "

„Ой любив та кохав“. Збірник українських пісень з нотами 25 "

Народні пісні про біду та панщину 5 "

Замовленя з грішми посилайте на адресу:

RUTHENIAN BOOK STORE

439 N. 6. Ave.

SCRANTON, PA.

Відозва.

В сім році минає, як відомо, сто літ від часу, як прийшов на світ Маркіян Шашкевич. Він положив великі заслуги для нашого народу, бо він перший навчав Русинів не втидати ся свого рідного слова, бо він перший показав дорогу, якою нам треба йти, щоби здобути собі повагу між іншими народами в сь іті.

Наш бідний край обходить торжественно сю столітню річницю народив М. кіяна. Всюда по містах, місточках і селах устроюють вечерки і вечери в його честь; в Підлисю, його родинним селі, поставили й му величавий пам'ятник в формі хреста, у Львові відбули ся громадні походи на його могилу; тут і там оснують ся інституції його імені, вибирають ся складки на народні цілі і т. д. і т. д. Інтелігент стає побіч селянина і робітника, молодіж побіч старих і в всіх грудах добуває ся один гимн похвальний в честь першого пробудителя галицької землі.

І нам, Русинам, яких доля кинула за море, не випадає остатись по заду в сьвятованню сего ювілею. І ми також мусимо почувати ся до обов'язку віддати достойну і гідну честь Маркіянові, і тим способом показати нашим братам в старім краю, що ми так само. хоч на чужій землі, уміємо шанувати пам'ять наших великих заслужених людей.

Тим то ми, підписані комітетові, сьміємо звернути ся до всіх Русинів в Америці от сими словами: Дорогі Родимці! Хотай ми розкинені по широкій і довгій Америці, то мусить нас тепер оживити одна думка, одна ціль, а се віддане почеси першому камін реви нашої вітчизни. На всіх наших плейзах мусять в тім або з початком слідувочого року бути встроєні концерти, вечірні або який інший обхід в честь Шашкевича. Ми мусимо звеличити його імя, аби старий чи молодий як і дитина-школяр знали, хто був Шашкевич, що зробив і чим він є великий і заслужений для нас.

По тоє возвеличене Маркіяна не може обмежити ся лише на слова; ми мусимо се віддане чеси показати також і ділом. Ми знаємо, що в старім краю сиплять ся фонди на рідну школу, ми знаємо, що всі Русини добровільно оподатковують себе і тягнуть ся з послідного на народні цілі, хоч кождий з нас знає, як тяжко в краю о гріш. Богу дякувати, нам тут в Америці легше о хліб і о цент і для того, чи можемо ми обоятним оком дивити на се, як наші брати кладуть на народним жертвеннику свої лепти для народного добра, а ми з своєї сторони малиб бути рівнодушними і нічого не дати?

Ні, і ще раз ні! Ми мусимо помочі нашому краю і показати, що й нам добро рідної школи лежить на серці. Для того ми просимо, щоби при всяких Маркіянових обходах збирали ся добровільні складки, щоби по церквах наше Вс. Духовенство відправляло парастаси по Маркіяні і заряджувало заразом збирание жертв, щоби взагалі не проминула ані одна нагода, при якій не зібравлоб ся дещо на повисшу ціль. Всі ті жертви утворють один фонд під назвою „Ювілейний фонд ім. Маркіяна Шашкевича“ і він піде на шкільні цілі в старім краю.

Ми певні, що наша американська Русь не повстидає ся. На бік всякі не-згоди і сварні! Нехай всіх нас Русинів в Америці зв'яже під теперішню пору одна ідея: „Сьвято Маркіяна!“

Всякі жертви на Ювілейний фонд імені Маркіяна Шашкевича просить ся посилати на адресу касієра, S. Jadow-ku, Box 76, Jersey City, N. J.

За Комітет:

о. Йос. Чаплинський, предс.,
167 Hall Ave., Perth Amboy, N. J.

Ів. Мартон, заст. предс.,
Whiting, Ind.

Сем. Ядловський, кас.,
Box 76, Jersey City, N. J.

Вол. Каськів, секр.,
10 Chmelnysky St., Ansonia, Conn.

Микола Устиянович.

Щасливі ми, в сім році! От ще не покінчили ся сьвята в честь Маркіяна Шашкевича, сьвята столітньої пам'ятки як народив ся сей, що перший звернув ся до руського народа і до його рідного слова, та став тим словом не лиш проповідати людям в церкві, але почав писати нашою руською або як її називають наші запроданці — хлопською бе-сідом, книжки для руського народа; ще ті сьвята столітніх уродин Маркіяна відбивають ся по краю празничними обходами — вже дня 7. грудня м. р. минула річниця столітніх уродин другого чоловіка, якого пам'ять треба-би пошанувати так само як і Маркіянову, чоловіка, який в своїх творах, писаних також для нашого руського народа виявив таке привязане, таку любов, таку пошану для нашого бідного всіма погордженого брата хлібороба, для цілого руського поневоленого народа, як ніякий може, на ті часи, письменник, крім Шевченка та Марка Вовчка на Україні.

Тим чоловіком був о. Микола Устиянович. Уродив ся Микола Устиянович в містечку Миколаєві над Дністром, недалеко Жидачева, а кілька миль від Стрия, де його отець був бурмістром. Як цікавий і даровитий хлопчина скінчив народну школу таки в Миколаєві а виспій школи у Львові та висьвятив ся на сьвященника. Бувши в духовнім семінарії, зачав писати вірші по руськи, а тоді був такий час, що на таких людей, що то зачинали по руськи писати, та „хлопської мови“ вживати дивили ся таки свої люди дуже кривим оком. Та наш Микола не багато собі з того робив. Але се йому не вийшло на добре. Бо хоч дістав парохію в горах, за містечком Сколем, в Славську над Опором, то все таки, як даровитий чоловік і знаменитий проповідник міг був надіятись на щось ліпше, а ліпші парохії не давали таким, як він, або Маркіян Шашкевич — „бунтівником“! Тай сидів же він собі у Славську, біднім гірським селі меж бойками щось чи не понад 30 літ! аж відтак переїс ся аж на Буковину до Сучави, де і помер в падолисті 1885 р., майже всіма забутий, галицький бойківський соловій!

Оттак, Николаю, українські вірлята і веселять душу й серце загравають, Оттак, Николаю, руські соколята То в голос то з тиха матери співають. Аж мило згадати, як то серце беть ся Коли з України руськая пісенька Так мило солодко в коло серця веть ся Як коло милого дівка русявенька...

Так писав до Устияновича його тодішній товариш, Маркіян Шашкевич, не лиш товариш по званню, але і по долі, бо оба бідували вони гірко та покутували за те, що злюбили собі своє, свій нарід бідний і його язик та його долю.

Погані то були часи! Всі, що уважали ся за троха вчених людей, встидали ся простого народа тай з ним не приставали, а говорити по руськи то таки було небезпечно, бо хоч до криміналу за те не пакували, але карали иншими карами, бо от не дали ліпшої парохії, а хто мав діти, то мусів гірко покутувати за свою відвагу та упертість. І покутувалиж ті люди: хто мав за що то втікав до Росії, а хто не мав куди, то сидів там де го дали та бив бриндзю!

Инші то покидали руський язик, ставали перекинчиками. А Микола Устиянович? Бідував! Десятеро діточок дав йому Пан Біг, треба було жити, ба і в школи дати! Аж тепер ми довідуємось, що він сам пив собі штани, бо не мав за що кравця заплатити...

Але Микола Устиянович був поет! Серед зелені пишних лісів, поміж верхами скільських гір, недалеко гордої Парашки і чудної гори Зелеміни, над бистрим Опором, що окливає Сьвято-славову могилу — наш Микола, деліва

любов до свого народа, до свого „бойківського“ слова до своїх сердечних бойків, що орали свою ниву бо:

Хто на сьвітї красшу долю має
Як той, що плугом сьвяту землю оре,
Золоте зерно на ній засіває,
З пугарей творить царинное море?

Гей, хто пожитки чеснійше відносить
Як той, що літом старанно на поли
Серпом, косою, буйні ниви косить
І божий даток звозить до стодоли?

Хто несе більшу прислугу для сьвіта
Для своїх братів, як той що віками
Голодним хліба подає до сита,
Кормить держави своїми руками!

З такою пошаною відносив ся Микола Устиянович до хлібороба, до того чорного поневоленого хлопа, якого тоді уважали ще майже за робучу товарину. Але Микола вмів вглянути в душу, в серце того бідного народа, знав наскрізь його характер, його хибі і пороки і відмалював то все у своїх письмах. Він любив нарід, любив селян! Він знав душу їх наскрізь, розумів їх і шанував. Навіть жебрака він розумів і по-трафив разом з ним чути його горе. А хтож не тямить чудового його верша п. з. „Жебрак“.

„Господи Боже! Що жебрак має
На тій широкій, багатій землиці?
Ні му весноньки надія свитає,
Ні колос літом в золотій пшениці;
Ні єму сьвята, ні єму неділі
Ні великоддя, ні рождества в ділі.
Триста шістдесят ночей гірких, темних,
Журних, голодних має в кождім року,
І тисячі ран болящих, нужденних
І слезок тільки в заумерлім оку,
А диньки ясною — ніколи, ніколи!“

Написав він, як на ті часи — багато. Тисячі людей знають вже його по-вістку „Старий Єфрем“, яку видало наше заслужене галицьке товариство „Просьвіта“ а хто знає, чи не його чудова повість „Мєсть Верховинця“ дала нашому найбільшому тепер писателеві, Іванові Франкові, спонуку заізнати ся зі скільськими горами і жителями, та опісля написати гарну повість „Захар Беркут“?

Не місце тут науково та широко розписувати ся о письмах і житю Миколи Устияновича; зроблять се певно учені люди в відповідних журналах.

Микола Устиянович мав великий вплив на читаючих людей троха старшої дати і вартало-б ближше заінтересувати ся тим, будь що будь дуже здібним, даровитим і впливовим письменником, без огляду на його пізнійші літа, які нікому ніколи не були шкідливі. Хто знає, хто властиво поносить вину, що Микола Устиянович не остав до кінця таким соловієм, яким він був в своїх бойківських часах.

Син його, Корнило, як поет і маляр був дуже горячим нашим народним руським патріотом, та за те мав багато неприємностей; а за образ, що малював для одної церкви і намалював шляхтича в смолі у пеклі мав навіть судовий процес.

Пошунування.

Де є Максим Кулик, походить з села Прегонина, має перебувати від довшого часу в Оліфант, Па. Пошукує його сестра Харитина Кулик котра є тепер хора і просить о подане його близької адреси. Charytna Kulyk, c/o Mrs Pain, 19 High Street, Bloomfield, N. J.

ПОМІЧНИК торговельний, з укінченою практикою в Галичині, пошукує занятя в своїм заводі. — Л. Угрин, 822 N. Franklin Str., Philadelphia, Pa.

ШИФКАРТИ
до краю і з краю продає найде-шевше народний офіс
J. WOYCIK,
409 E. 5-th Str., New York City.

ДО ВСІХ ПП. МІСЦЕВИХ СЕКРЕТАРІВ Р. Н. СОЮЗА.

Календарі

Р. Н. Союза на рік 1912-ий

уже давно готові і всі ті відділи Р. Н. Союза, котрих секретарі виповнили подану в кількох попередних числах табельку, їх дістали. Деякі відділи а зглядно їх секретарі до днесь ще то-го не зробили і члени тих відділів до днесь ще не дістали календарів. Прочитайте отже тою дорогою усіх членів таких відділів, які не мають до днесь ще календарів, аби пригадали своїм місцевим секретарям, щоби ті безпосередньо виповнили свій обов'язок і ще того тижня заслали понисну табельку на адресу „Свободи“. Ті члени Р. Н. Союза, котрі до днесь не мають ще руських календарів, можуть за се подякувати тільки своїм місцевим секретарям. (Словенські календарі будуть готові за три тижні.)

Імя Братства або Товариства

Відділ, число

Післати на адресу секретаря, яка звучить:

Руських календарів примірн.

Словенських календар. прим.

Замітка: Витинок повисший мусить бути потверджений братською печаткою і підписом секретаря. Чим скорше редакція його дістане, тим скорше одержить дотичний Відділ Календарі.

Уряд Р. Н. Союза.

ХТО?

„УКРАЇНСЬКА БАНДА“
в JERSEY CITY, N. J.

Се одна з найліпших руських музик в Америці. Як заграє коломийку, руського вальця і т. д. то аж ліпше з дівчиною крутитись. При всяких парадах і публичних виступах, се фрас не музика, як заграє то аж повітре стоїть.

РУСИНИ!!! Покиньте жидів, німців, ляхів і т. д., а удавайтесь до нас в потреби музики. Ми своєю музикою не повстидаємось нігде, а грати йдемо для наших братів Українців за дуже низьку ціну. — Тож свій до свого. Наша адреса:

RUTHENIAN BAND
83 Grand Str., Jersey City, N. J.

Др. Гогенберг (Hohenberg)
Тел. 3615 Орчард. 608 E. 6th Str., New York.
Знаний пп. Родимцям з численних подяк, говорять ко українськи, має за собою довголітню практику, лічить всі вастарлі грудні і жолудкові недуги за допомогою свого спеціального Remedium, здобутого власним досвідом. Удавайте ся до него в довір'ї. На листи відвотна відповідь.

Шіфкарти до краю і зі старого краю!

Тільки у нас можете дістати найдешевші шіфкарти на експресових і поштових кораблях до Гамбурга, Бременя, Антверпю, Роттердаму, Лібава і Ліверпуль. Услуга знаменита, харч обильний, подаваний чотири рази денно при накрітій столі. Окремі фамілійні каюти для родня. Як хочете їхати до краю або спроводити когось сюди до себе, то пишть на нашу адресу або приїжджайте на дино в Нью Йорку і вателефонуйте до нас „493 Orchard“, а ми вшлемо по вас сейчас свого урядника. Нічліг у нас безплатний аж до відїзду корабля. Вислаємо гроші до всіх частей сьвіта після найнижшого девного квосу. Міняємо гроші на корони, рублі і марки. Голо-сіть ся на адресу:

American European Steamship Co.,
121 Norfolk Str., New York City.

„SVOBODA“ (LIBERTY)

THE RUTHENIAN WEEKLY

Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

ANTHONY CURKOWSKY, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.K. KIRCZOW, manager
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the
United States, Canada and Europe.
The only advertising medium. Rates
furnished on application.Entered as second-class matter March
30, 1911, at the Post Office at Jersey
City, N. J., under the Act of March 3,
1879.

„С В О Б О Д А“

газетний лист для руського народу в Амери-
ці і орган „Р. Н. Союзу“, виходить що
тижня в четвер і коштує:в Америці на 12 місяців \$2.00
в старому краю на 12 місяців ... \$2.50
в Америці на 6 місяців \$1.00

Платувати газету треба завжди з гори.

Адреса:

„SVOBODA“

83 Grand St., Jersey City, N. J.

Число телефону 498.

Гроші треба посылати в режістрован-
ім листі, або через експресовий або
почтовий моні ордер. Моні ордер, то є
грошовий переказ, котрий дістанете від
почтара або агента на експресовім офі-
сі, пішли на нашу адресу, бо без того
ми не годні грошей дістати.Дописи просить ся писати лишень
на одній стороні картки. Дописи, непри-
годні до друку, нищать ся, наколи з гори
не було зазначено, що жадає ся їх зворот-
у і не було залучено марок на зворот.Злучені Держави -- різниця
для майнерів.Др. І. Р. Гайнес з Лос Анджелес,
Каліфорнія, в своїй бесіді, виголоше-
ній оноді перед членами організації
American Association for Labor In-
vestigation між иншим сконстатував,
що в Злучених Державах гине дале-
ко більше число майнерів як в яким
небудь краю Європи.Приміром статистика доказує, що
в Колорадо на кождо тисячку майне-
рів припадає 21 вбитих. По инших
стейтах сі відносини зовсім не суть
гарнійші. Зваживши, що в Європі
процент вбитих майнерів є пересічно
10 разів менший як тут, в Америці,
то без пересади можна сказати, що
Злучені Держави суть правдивою різ-
ницею для майнерів.Зіставивши повисші факти та зі-
люструвавши їх статистичними ци-
фрами, бесідник подав декілька про-
єктів, які введені в жите, змоглиб
зменшити трохи число катастрофи по
тутешних майнах.Отже передовсім державна гір-
нича комісія повинна мати безпо-
середній нагляд над тутешніми май-
нами, без огляду на се, чи сі майни
суть власністю держави, чи належать
до приватних підприємців. Держав-
ний нагляд над всіми копальнями в
Європі спричинив се, що число не-
щасних випадків у них значно змен-
шило ся. Завдяки тому, що в Злуче-
них Державах уряд зовсім не контро-
лює майнів належачих до приватних
власників, гине тут двадцять разів
більше майнерів як приміром в Бель-
гії або Франції.Контроля держави в залізничних
справах зменшила число нещасних
случаїв між залізничним персоналом
і службою до мінімум, та присилува-
ла заряди тутешних залізниць позаво-
дити всілякі средства охоронні, на
які сі заряди з власної волі і ініці-
ативи ніколи не булиб здобули ся. То-
му на певно мож числити, що і май-
нерські відносини значно поліпшать
ся, коли контролю над ними обняв-би
федеральний уряд. Контроля стейтова
зовсім завела, а то з таких причин.По перше: кождий стейт не може
сам для себе переводити всіляких
научних дослідів та оплачувати ек-
спертів; се без трудів може зробити
лиш федеральний уряд.По друге: кождий стейт боїть ся
накладати надто важких зобовязань
на властителів копалень, щоб через
се не вбити промислу у власнім стей-
ті а поособити конкуренції з другого
стейту.По третє: стейтові інспектори май-
нів суть так зависимі від всяких по-
літичних впливів, і так мусять чи-
слити ся з всяким багатшим проми-
словцем в стейті, що ніяк не можуть
щиро і сьміло працювати для добра
загалу.Як виказують обчислення, за по-
слідних 20 літ забито по тутешних
майнах 30.000 майнерів а 80.000 о-
стало до смерти каліками. Се зна-
чить, що в наших майнах гине біль-
ше робітників, як в усіх прочих, на-
ходячих ся на цілім сьвіті, майнах.
Се річ страшна і всякий мусить при-
звати, що справою наших майнів му-
сить заінтересувати ся, і то в найко-
ротшим часі, тутешний федеральний
уряд.

Важне для емігрантів.

Головні управи різних корабель-
них компаній розіслали до своїх під-
владних агентів відручні письма, в
яких пригадують їм деякі важнійші
розпорядки американських властей
дотично прибуваючих тут емігрантів.Компанія North German Lloyd ви-
дала ось таку відозву:До наших агентів: — З огляду на
строгість, з якою виконуєть ся імі-
граційний закон дотично вступу чу-
жинців, а особливо малолітків у віці
16 літ або низше, уважаємо своїм обо-
вязком звернути вашу бачну увагу
на ті параграфи закону і на ті пра-
вила та розпорядки правительства,
котрі відносять ся до дітей.Щоби ви могли як слід познако-
мити ся з сею справою, залучуємо
в прилові виїмки з Іміграційного Акту
з 20. лютого 1907, і Постанови та
Розпорядки з 1. липня 1907, у яких
говорить ся про сю річ. і просимо
переглянути се уважно, а відтак звер-
нути відповідну увагу тих, що ста-
рають ся у вас о шифкарти для пе-
ревозу чужинців 16-літніх, або по-
низше сього віку.В відношеню до параграфу 37 зга-
даного закону, звертаємо вашу осо-
блившу увагу на факт, що особи, які
підлягають таким недугам, як трахо-
ма (египетське запаленє очей), лишай
на голові і струпи, коли сі недуги
занадто розвинені, бувають звичайно
виключувані (інтерновані).До постанови (Rule) 6-тої запримі-
чаємо, що діти понизше 16 літ бу-
дуть виключувані, як не буде з ними
батька або матери. Не будуть виклю-
чувані тоді, коли: слідча комісія най-
де їх доволі сильними і здоровими;
коли вони не були на ласці добро-
дійних товариств у своїй вітчизні; ко-
ли прибувають до близьких свояків,
які намірають їм давати удержанє і
посилати до школи, і які не заста-
влять їх до роботи, невідповідної доїх віку. Такі свояки (крєвняки) мусять
зложити заприсяженє зізнанє (affidavit)
дотично сих фактів, у яким буде по-
даний степен посвояченя; чи родичі
живуть або ні, а коли живуть, а пере-
бувають за морем, то чому їх бажа-
нем було вислати свої діти сюди до
Америци.Такий афідейвіт (закрисяженє зі-
знанє) мусить бути засланий до нас,
щоби ми могли подати його до запро-
токованя іміграційному комісарови.Афідейвіт ми маємо вже зладжений,
і на жаданє виплемо його кождому.Заявляємо з цілою рішучістю,
що в повисше наведених случаях
афідейвіт є конечно і невідклично
потрібний.

OERLICH & CO.

генеральні агенти в Нью Йорку.

Тут подаємо дословний переклад
доданих до повисшого письма ви-
їмків:Виїмків з еміграційного Акту
з дня 20. лютого 1907.Пар. 2. — Всі діти понизше 16 літ
жита несупроводжені одним або
обома родичами суть допускаємі
лише на порученє секретаря тор-
говлі і праці. (Гл. постанову 6-ту).Пар. 37. — Наколи чужинець рішить
ся остати постійним мешканцем
сього краю і виповнить деклара-
цію, що намірає прийняти амери-
канське горожанство, а відтак схо-
че спровадити до себе свою жену
або малолітні діти, і коли ся жена
або котрєнебудь з дітей підлягати-
муть якій небудь заразливій недужі,
то така жена або діти будуть за-
держані відповідно до таксі поста-
нови, яку подасть секретар тор-
говлі і праці, аж доки не буде по-
рішено, чи ся недуга дасть ся лег-
ко вилічити, або чи вони можуть
бути випущені на сушу без небез-
пеки для других осіб; і вони не
будуть прийняті ані також депорто-
вані, доки сі факти не зістануть
упевнені; а коли буде певність, що
недуга є легко вилічима, або що
недужі можуть вийти на сушу без
небезпеки для инших осіб, вони
будуть, если з инших причин теж
допускаємі, випущені.Виїмок з постанов і розпоряд-
ків з дня 1. липня 1907.Пост. 6. — (Діти понизше 16 літ не-
супроводжені). — Всі діти понизше
16 літ несупроводжені через одного
родича (батька або матір), і не ма-
ючі ані одного родича в Злучених
Державах, будуть задержані задля
осібного допиту. Комісія виключить
їх з самого порядку річи, хіба тоді
ні, коли 1) вони є сильні і здорові,
2) у своїй вітчизні не були предме-
том публичної добродійности, 3)
їдуть до своїх близьких крєвняків,
котрі суть в можности і хочуть за-
няти ся їх прокормленєм та відпо-
відною опікою, 4) коли ті крєвняки
мають намір посилати їх до школи
аж до 16-го року жита, і 5) коли
їх не уживати-муть до праці, не-
відповідної їх літам. Если комісія
пересвідчить ся, що усі ті факти
відповідають дійсности, тоді вона
повідомить про се устно або пи-
сьменно повіреного урядника і око-
нечне рішенє відложить аж до ча-
су, доки сей урядник не огляне
дитини особисто. Коли, після його
гадки, дитина має бути прийнята,
він заявить се комісії (ся заява бу-
де втягнена до протоколу) і тоді
доперва комісія дає свій дозвіл.
Колиж дотичний урядник видасть
опінію, що допускаємість дитини
не є ще достаточо вьяснена (суть
якісь правні перешкоди), то комі-
сія виключує сю дитину і повідо-
мляє кого треба про право апеля-
ції. Если опісля внесена буде апе-ляція, то справу треба поперти по-
рученєм або а) сейчасового випу-
щення, або б) випущена за пору-
кою, або в) виключеня.Компанія Red Star Line розіслала
до своїх агентів письмо, в яким наво-
дить недавню постанову ватінгтон-
ських властей, на підставі котрої по-
головного податку (head-tax) не бу-
дуть звертати тим горожанам Злуче-
них Держав, котрі приїжджають сюди
(а зглядно вертають до своєї вітчизни)
яко чужинці. Котрий з тутешних го-
рожан не хоче утратити сеї такси,
сей мусить виказати ся при всіданю
на корабель в яким-небудь неамери-
канським порті достовірною посвід-
кою, що він є уроженцем Злучених
Держав, або має в посіданю ситизен-
ський сертифікат. О таку посвідку
треба очевидно постарати ся ще пе-
ред виїздом за море.

Аматорська вистава

в Ньюарку, Н. Дж.

Дня 7. січня с. р., себто в саме
наше Різдво, відіграв сьпівацький кру-
жок в Ньюарку „Український Воїн“
драму „Ніч Вифлеємська“. Предста-
вленє почало ся о 8. год. вечером, а
відбулось воно в гали під церквою
св. Йоанна Хрестителя при ул.
Court. Ся драма, як звісно, є напи-
сана на основі біблійної історії і всі
особи, які в ній виступають, є зга-
дані в Біблії. Участь в тім предста-
вленю брали слідуєчі аматори: Про-
дом був п. Г. Дідоха; царями пп. В.
Паратюкевич, М. Паньківський і І.
Янчишин; фарисеем був п. М. Ткач;
праведником Василь Каськів; архі-
ереєм п. В. Цимбаліста; ангелом пан-
на А. Базарницька; пастирями були
пп. І. Ткач, Гр. Воскобойник, Г. Ло-
бур, С. Дзюбатий; подорожними були
пп. Г. Дідоха і Гр. Воскобойник; жов-
нірами пп. Я. Дачун і І. Брик, а
служачим п. Г. Воскобойник. Режісе-
ром і дірігентом хорів був місцевий
дяко-учитель, п. Т. Каськів. Декора-
цію вималював дуже вкусно і поста-
рав ся о строї п. В. Кохалевич. Всі
аматори вивчили ся як слід своїх
роль і віддали їх дуже добре; деякі
знов, як приміром, пп. Дідоха, Пара-
тукевич, М. Ткач, С. Дзюбатий і пан-
на Базарницька грали навіть знаме-
нито. Хоч задля браку відповідних
людей, декотрі аматори мусіли мати
і по дві ролі, то се однак зовсім не
впадало в очи ані не впливало на гру.
Особливо-ж красно удала ся та сцена
в IV-тій акті, де є представлена сьвя-
та родина; дитятко Ісус лежало в жо-
лобі; Йосифом був п. В. Цимбаліста,
а Марією панна Зофія Зарейко. Йо-
сиф і Марія були нахилені з обох бо-
ків над жолобом, а над ними на під-
висшеню стояв ангел. Хоч гали осві-
тлена газовим сьвітлом, то проте ніч
і та ясність небесна, що спадала на
жолоб, були добре віддані.Публики була велика маса. Не
тільки що всі крісла і лавки, які на-
ходять в задній часті галі, були за-
няті, но в гали не було по просту
навіть де стати і многі мусіли вер-
тати домів, бо не мож було дотисну-
тись до середини.Між присутними було много По-
ляків і Росіян і треба признати, що
мимо такого натовпу публика захову-
валась all right.Найбільше потрудив ся коло ви-
ставлення сеї штуки п. учитель Т.
Каськів. Він з'організував сей сьпі-
вацький кружок, він вчив аматорів гри,
він їх характеризувал і т. д. Рівнож
много потрудив ся і згаданий вже
много п. В. Кохалевич, котрий був
правою рукою п. Каськова. Годить
ся також піднести, що й аматори бра-

ли ся дуже охотно до праці, бо вони ходили пильно на проби і всіма силами старали ся о се, аби то предствлене як найкрасше випало.

Ну, воно може й так буде, що Нью-Арк станеть ся одною з тих наших громад в Америці, в котрих як найбільше проявляє ся рух і житє...

Учасник.

„Душна атмосфера“.

Щось не конче добре діє ся у славнім новім Союзі Нр. 2. Заволяло якоюсь дохлятиною, сьвіжо квашеною капустою, та сороклітними покладками, а вітер вхопивши сї пахощі із тайних закамарків головного уряду Союзу Нр. 2. розмахав їх по сьвітї — на чудо і диво цілій заморській Україні. Сї пахощі здорово засверлували і в поважанім носі д. Ів. Ардана, що аж він — звичайно, звиклий до сьвіжого воздуху — грімко пчихнув на цілісенької півтора шпальт у 3-ім числі „Народної Воли“.

І се ще велике щастє для д. Ів. Ардана, що він поселив ся аж гень, у далекий Вірджинї. А то було-б йому як славетному Урядови Союзу Нр. 2: від власних пахощів попухли ім носи, наче дво-квартирні баньки, а лоби стали неначе дубовий пенє. І д. Семенюк тепер заєдно смаркає і смаркає — та що вдієш, нічо не помагає, хоч сядь тай плач. Д. Беля вже навіть і того не пробує. Похнюпив сарака голову, тай думку думає, а його зопит з латинськими цитатами яких він не розуміє, даром лежить і сумно-сумненько дивить ся на нерозуміючого їх властителя.

А уся та халепа з кромішним закатаренєм членів головного уряду Союзу Нр. 2. почала ся в домі варіатів. Ви сьмієте ся добрі люди? Не сьмійте ся, бо воно дійсно так. Причиною „душної атмосфери“ в новомоднім Союзі є дїм варятів.

А воно з тим вийшло так. Славному з найславніших, председі д. Семенюкови наділи воднисті статі „Народної Воли“. Довго він крутив носом, довго шкробав ся за лівим ухом, аж нарештє уродила ся у його мозку геніяльна гадка. Звичайно: геніяльні люди родять тільки геніяльні гадки. І він рішив ся на крок, який стоїть одинцем в історії цілого сьвіта, та своєю оригінальністю побив всі дотеперішні рекорди оригінальності. Він притьмом махнув до дому божевільних, до Insane Asylum на Wards Island коло Нью Йорку і казав собі показати по черзі всіх зачинених там варятів. „Єсть, єсть!“ — закричав радісно, коли двох дозорців привели нарештє перед його лице п. О. К. „За що сей пан тут сидить?“ — запитав д. Семенюк. „Пічина! Пив, що аж здурів, та презбітерія не хотячи серому, зачинила його тут“, — відповів дозорець. „Пив — — здурів — — презбітерія“ — — лебедів наче кризь сон Семенюк. І нараз наче під ударом електричної струї, весь випростав ся, замахав руками і ревнув медвежим голосом: „Тего мі даїє! Якраз за таким шукаю!“ Торг в торг і Семенюк купив д. О. К. на редактора „Народної Воли“.

Сей поступок д. Семенюка відразу поставив його на рівні з такими великими людьми, як Сократес, Наполеон або Баланюк. Бо се вже стара як сьвіт правда: найтяжше пізнати себе самого. Сю штуку вдало ся дотепер втяти тільки найгеніяльнішим людям а остаточно і д. Семенюкови. Він знав нашу стару посьловицю: кінє з конем, свиня з свинею, а від з волем знай ся, і тому зовсім логічно викалькулював: для дурнів одиноким просьвітителем мо-

же бути варят. Честь їм за се! Одному, що пізнав остаточно себе, а другому, що з патріотичного обовязку не вагував ся навіть здуріти. Колись їх імена будучий Ломброзо з пошаною згадувати-ме у своїх творах.

Д-я О. К. вбрали в кафтан безпеченьства і вислали С. О. Д. до редакції „Народної Воли“. Тут розібрали його, а д. Семенюк перехрестивши ся тричі, як і пристало на парохіального секретаря з Сейр, підступив до нього і вткнув йому в руки здоровезне перо. „Ратуй брате! Ратуй наш Союз Нр. 2., бо як ти не вратуєш, то наші свиньства вдусять нас живцем“. Пан О. К. глянув на квач у лапах, глянув на свого друга, і зареготав ся, що аж „піна з вуса потекла“. І сїв та став писати. Застогнали стіл і крісло, застогнали члени Союзу Нр. 2., яким ще не стала сьвітлом табака в розі від отсего писанєчка. А д. Семенюк лиш ходить і руки затирає, та заєдно підштовхує п. О. К. щоб досипав перцю до водяної юшки в „Народній Воли“.

А в п. О. К. сего не купити. Відбувши півторарічні студії на Wards Island, сипав статями, наче вітер до спілими гнильцями. Опитні люди звикли говорити: який пан, який крам; тому і не дивниця, що деякі люди, що не доросли до ідей, звичайних на Wards Island, почали непокоїти ся, видаючи їх на сторінках „Народної Воли“. Почав ся тихий ропіт. Зі зростом сили „пахнючої волі“, розходячої ся зі сторінок „Народної Воли“ сей ропіт зріс до грізного крику протесту. Д. Семенюк сторопів. Почервонівши як кармазин, вхопив обіруч поліцейську палку і дунув ньюю зі всієї сили. Тимчасом сопух „душної атмосфери“ уже зовсім запоморочив його глузди, а від милої волі, виходячої з писань п. О. К., ніс його спух до того степеня, що червоним щитом заслонив йому весь виднокруг; і тому то д. Семенюк, місто таракнути поліцейською палкою нелюбих йому протестовичів з товариства імени Січинського, відділ 37 Союзу No. 2, таракнувшись по потилици отсю „славну волю і свободу народа“, яка то бідачка, переслідувана по цілому сьвітї, а передовсім у Р. Н. Союзі, найшла ще одинокє прибіжище в офісі головного уряду Союзу No. 2. „Свобода слова і почувань“, якою так гордо величав ся широким ротом уряд Союзу No. 2, обірвавши палкою поза уха від самого п. председи, звалила ся як сніп соломи до долу, фirkнула пару разів копитами і заніміла. Д. Семенюк, доглувавши ся, що поступив зовсім по хуліганськи, пігнав стрімголов до д. Белі і давай його благати: „Ратуй брате! Ти всею потрафиш, бо в тебе совість проститутки. Ратуй і свій і мій гонір, бо вони щось дуже не теє“...

І д. Беля плюнув у жмені та взяв ся ратувати. Але ось вийшла несподівана халепа: розгорнувши свій зпиток з латинськими цитатами, не міг ніяк рішити ся, котрий з них вибрати на заголовок до своєї ратункової статі; бо і „Nomina stultorum ibique locum“ надавало ся, (бо се досить довгий цитат і замашисті у нїм слова), і „Parturiunt montes, nascitur ridiculus mus“ несогірший, бо може ще і довший від першого, і слова у нїм більше гуркають, та і „Obstipuerunt omnes“ також був би незлий, бо він знова нагадує щось за нашу ступу та приповідку про дурного із ньюю... І д. Беля як став над тим думати-гадати, так гадає ще і по нинішній день. А тут біда чим раз гірша. Члени тов. ім. Січинського, до краю обурені писаннями п. О. К., плюгав-

лючими їхню релігію, обливаючими бруковим гноєм найсьвятїйші їх почування, не могучи найти місця у своїм власнім органі, бо на порозі станув д. Семенюк з колякою; та не маючи надії найти вислуху у свого головного уряду, бо той до краю захорів на мозковий катар, — поріпили віднести ся із своїм протестом до других часописей. І в таку то грізну хвилину д. Семенюк виточив найтяжшу гармату із свого арсеналу, д. І. Ардана.

Д. І. Ардан у 3-ім ч. „Народної Воли“ надівши на себе плащик ультра-поступовости, удає вельми зливаного, що товариству ім. Мир. Січинського із Скрентон не подобає ся редагованє „Народної Воли“. Своє здивованє опирає д. Ардан на таких розумних підставах: сеж не жадні лицарі сьв. Георгія, — але товариство, яке охрестило себе славним іменем Мирослава Січинського — отже як таке, треба продовжати гадку пановного автора, укриту старанно між стрічками, повинно се товариство згодити ся і радіти із того, що нікчемне моральне індивідуум у їхнім власнім органі, та оплачуване їхніми грішми, плюгавить їхні релігійні почування, пишучи, що принцип католицької церкви спинає розвиток нашого народного духа. „Нюдин віл не кладе добровільно у ярмо свою шию“, пише далше д. Ардан, „лиш Українець мавби плакати за ярмом, з якого ледви кілька місяців тому вирвав ся, дертись назад у болото, у яким до недавна ще сидів по уха?“ Досадно сказано — а гадка сих стрічок ще досадніша. „Які ви поступовці“ — інакшими словами кличе у повислих стрічках д. Ардан до членів тов. ім. М. Січинського, — „що не хочете дати плюгавити свою релігію та обурюєте ся на писання п. О. К., захвалюючи і агітуючи за поступовою тепер на Руси релігією, пресвітеріанізмом? Встид вам! Таж ви не ніякі лицарі. Виж розумні і певно як такі не гаразд зрозуміли писання варята! Але поправте ся, бо інакше зістанете сьвічкогризми і ламполізами! Приступивши до пресвітерії. вам не треба вже обавляти ся сеї назви, бо там зовсім сьвічок нема. Поправте ся отже і не спричинюйте „душної атмосфери“ в околицях нашого головного уряду і не розбивайте ім бізнесу, бо начальство пресвітерії вже і так не хоче вірити їхнім впевнюваням, що наш славний Союз No. 2 се є один — хлїв!“

Наговоривши цілу купу ніби переконуючих, а в дійсности дуже натягнених фраз, під адресою членів тов. ім. Січинського, д. Ардан у запалі попав у цілковиту нелогічність, називаючи „Народну Волю“ клєрикальною шматкою на випадок, коли вона перестане ображувати релігійні почування своїх членів, а чого власне хочуть члени скрентонського відділу. Не хоче однак признати, що ще гіршою, бо пресвітерсько-клєрикальною шматкою стала „Народна Воля“ тоді, коли через писання д. О. К. у кождім числі захвалювала зовсім чужу нашою народови релігію. І мимоволі насуває ся здогад, чи часом і д. Ардан, мимо великої віддалі і мимо того, що дихає здоровим фермерським воздухом, рівнож не заразив ся завдяки „душній атмосфері“ — подібним катаром як і д. Семенюк, та Беля.

Питанє однак, чи і всі члени нового Союзу суть такі склонні до западания на сю новомодну помість і чи їх сильна хлопська натура ї не переможе, і чи вони здорово пчихнувши часом не розвійють на сто вітрів і „душну атмосферу“ а з ньюю і тих, що ї спричинили та стають в її обороні.

Подяна.

В день Різдва Христового стріла мене мила несподіванка: члени хору „Нюарського Бояна“ зложили мені в дарунку золоту батуту, чудової роботи, вартости кількадесять долярів, в доказ признання за мої заходи, положені коло розвою того товариства. Ополомлений таким незаслуженим признанєм, отсею дорогою складаю усім членам нашого Бояна сердечну подяку, заявляючи, що коли я дійсно і положив деякі заслуги коло розвою „Нюарського Бояна“, то я сповняв лиш свою сьвяту повиність, якої я підняв ся в імя мого звання і в імя народного обовязку. — Теодозій Каськів, дяко-учитель в Нюарку, Н. Дж.

ПОДЯКА.

Отсим почуваю ся до милого обовязку отсею дорогою зложити сердечну подяку за княжий дарунок, який зложили мені з нагоди сьвят Рождества Христового мої сердечні школярі, ученики відділу III. і VI. руської школи в Ансонїя, Конн. Сей дарунок остане для мене по весь час найкрасшою памятною пережитих днів серед ансонїйської дїтвори. — Володимир Каськів, дякоучитель з Ансонїї, Конн.

Пошукую краєна, Стефана Мадика; недавно перебував в Тгоу. N. Y. Хто би про него знав або він сам, прошу ласкаво зголоситись на мою адресу: Nykolaj Cysyk, New Alexandria, Pa., Westmoreland Co.

Батько, Теодор Запаранюк, пошукує свого сина, Партенія Запаранюка, родом з Чорного Потока, повіт Заставна. Хто би знав, де він перебуває, або він сам, нехай зголосить ся на адресу: Teodor Zaparaniuk, P. O. Box 6. Baudette, Minn.

ВОЛЯ.

Коли чоловік має повну волю думати, повинен також мати, річ природна до якихсь границь, також повну волю і ділати. Коли він занедбує користати з сеї волі так, як йому його розум приказує, він перестає бути мудрим чоловіком а стає ся невільником. Коли йому розум каже, аби він залишив якусь злу навичку а він сего не послухає то в коротці потерпить в наслідок того. Коли будете недуживати вашого жолудка і прочих органів травлення, не зважаючи на перестороги розуму, то скоро побачите, які вийдуть з того наслідки. Але коли послухасте розуму, і вже підчас дрібних недомогань станете уживати Трінера Американський Еліксир Гіркового Вина, то скоро вилічите ся і будете мати ту сьвідомість, що зділались розумно. Зробіть так завжди, як лиш покаже ся у Вас страта апетиту, недокровність, ослабленє тіла, нервозність, постійно повертаючий біль голови, обструкція, тяжкість в жолудку по їді, ревматичні і невральгічні болі, корчі і здутє. Трінера Американський Еліксир Гіркового Вина допоможе вам скорше, як всякий инший лік. По всіх друготорах.

2620 J. S. TRINER,
1333—1339 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Шіфкарти!

Найтаньше можете купити шифкарту до краю і з старого краю до Америки. 3 Нью Йорку до Бракова 29 дол. 45 цент. 3 Бракова до Нью Йорку 86 дол. 45 цент. 10 день морем.

Хто купить шифкарту до краю у ента Петра Г. Ренча на того чекає з Нью Йорку на стадії спеціальний агент котрий відпровадить просто на шиф.

Паміть на адресу: PETRO H. RENCH,
93 SARATOGA STR.,
SARATOGA, N. Y.

ВІДЧИТ^{*)}

О. П. Понятишина на Маркіяновім сьвяті в Перт Амбой, Н. Дж.

Руська громадо!

Кожний просьвічений нарід величає і кланяється своїм титам, своїм сьвітлим людям, які підняли свій нарід з упадку і які показали йому дорогу, що нею має він йти „на стрічу сонцю золотому“, до красної і ліпшої долі. Таким великим чоловіком, що поклав безсмертні заслуги для тих головних Русинів, які замешкують сей маленький окравок українських земель, що зовуться Галичиною, є Маркіян Шашкевич. В тім році (значить 1911 р.) минає якраз сто літ, як народився Маркіян, і сю столітню річницю його уродин обходять гідно і величаво всі Русини так в старім нашім краю як і ми вигнанці і поселенці на новій американській землі. І сьвяткуючи ті столітні роковини, приводять собі Русини на пам'ять ті кривди і терпіння, які доводилось їм аносити в розвитку і поступі їх народного життя; те сьвято ставить перед нами очі історію доріжку руського народу за протяг одного століття; те сьвято починається з до усування байдужности і зневіри нашого народу у свої власні сили; те сьвято піднімає в гору наші серця, воно оживляє і підбадьорює нашого духа та кріпить нашу надію; словом, те сьвято є для нашого народу великим патріотичним учителем.

І. Галицька Русь за часів Марніяна.

Щоби ліпше і докладніше зрозуміти ті причини, задля яких Маркіянове ім'я цінить ся днес так високо, чому се ім'я є в серці і на устах кожного сьвідомого Русина, потреба нам доконче бодай коротко представити собі ті часи, в яких проживав руський нарід в Галичині тоді, коли в убогій галицькій селі, в запалій у землю хатині узрів денне сьвітло Маркіян.

Руський нарід, що находився довгі віки, бо ще від 1349 року, у польських шеволі, належав вже тоді під власті австрійських цісарів. До Австрії перейшов він, іменом при першій поділї Польщі, який відбувся за цісареві Марії Тересі дня 5. серпня, 1772 р.

І сумний та невідрадний був тоді стан галицької Русі. Наші боярські магнатські роди давно вже відвернулися від свого народу і, приймаючи латинство, вони ополчилися. Богаті колись і цвітучі руські міста обсіли Жиди, а збідніле руське міщанство, особливо що просьвітніше, випародовилось також. Руська церква представляла в тих часах незвичайно сумну картину. Сю церкву уважали за щось низшого від церкви латинської; грек. кат. Русинів називали не раз згрідливі „шизматиками“, а їх церкви „синагогами“ і латинські єпископи змагалися підчинити грек. кат. духовенство і вірних під свою юрисдикцію. Вище духовенство було о стільки лише руське, о скільки наш обряд давав йому знамя руськості і через сей обряд мусіло воно зносити багато знаруги так зі сторони латинського клиру як і взагалі зі сторони Поляків. Нисше духовенство було бідне і мало або зовсім не тамуче, бо на сьвященників рукополагано тоді людей без всяких богословських наук, а часто навіть цілком неграмотних.

Мужик не мав ніяких ні людських ні горожанських прав і гнів він пню у панщизнянім ярмі. Наслідком довговікового рабства затратив селянин всяке почуте своєї гідности і був се лише покірний, прибитий, шанкогнучий льокан або радше „бидло“, як звали його польські пани. Селянин був тоді — як описує один благородний шляхтич — „без шматочка землі, без знання якогось ремесла“, вони „тулять ся по чужих кутах, а проте їх день у день гонять на панщину та мучать надсильною роботою... і змушують жити в повній непециности що до завтрашнього дня, а тимчасом один чоловік, що мало починається до загального добра, живе собі розкішно, а довкола него сотки людей дихають або і гинуть задля його добра“**). Так само як мужик, мусів робити панщину і руський сьвященник, і сьвященників синів ставляло зовсім на рівні з синами панщизняних підданих. Руської сьвітської інтелігенції не було тоді ніякої: до руської народности причислявся лише зневажений „люди і хлопець“. Руські школи і просьвіту Поляки цілком закрили. Руська мова була у крайній погорді, бо була се мова „настухів“. Так само нема що говорити про якийсь руський промисел або торгівлю. І так, славний колись, багатий і осьвічений руський нарід вийшов за польських „ржондів“ на сіру, бідну і темну масу та опинився на краю загибелі.

Змінилися для Русинів трохи часи, коли вони прийшли під австрійське правління. Бачучи, що побіч Поляків живе в Галичині ще й другий нарід, котрий, мимоходом кажучи, не знав навіть, як має себе звати, взяв його австрійський уряд у свою опіку. Передовсім зачав сей уряд заходитись коло сего, щоби підвинути і просьвітити руське сьвященство тому, бо він знав, що духовенство є провідником і учителем народу, і коли се духовенство буде як слід виобразоване і сьвідоме своєї задачі, то воно найскорше потрапить привести до самопознання руський нарід. В тій цілі цісарева Марія Тереса, за володіня котрої дісталася власне Галичина під Австрію, оснувала при церкві сьв. Варвари у Відні в 1774 р. руський духовний семінар, так зване „Варвареум“, в котрім кандидати духовного стану могли здобувати собі вище богословське знанє. Се заведе було для нашої церкви угольним каменем під сьвітлийшу будучність, бо в ній образувалися талановиті руські питомці, що опісля дуже значно причинилися до підвигнення руської церкви а й руського народу взагалі. Марія Тереса увільнила в 1776 р. руське сьвященство від панщини і всяких підданчих робіт на панських дворах, як також старала ся вона обтягти і обмежити бодай в децим права і привилеї польської шляхти на користь простого люду. Тому однак, що панщина запустила була занадто глибоко своє коріне, основно змінити тодішніх відносин вона не могла.

Так само ревно, а може й ще ревніше старався підняти галицьких Русинів сні і наслідник Марії Тереси, розумний і людяний Йосиф II. Як цісаревич відбув він подорож по Галичині і сам наочно переконався, в як сумнім положенні находився тоді руський нарід. Йосиф II., заки ще вступив на трон, розумів дуже добре і докладно, що здоровий і осьвічений хлопець є єдиною силою і підпорою держави; тим то стремив він до сего, щоби сему хлопцеві зробити як найбільше полегкостей. І дійсно, ставши цісарем, зніс він в 1781 р. особисте підданство мужика зглядом пана, а своїми розпорядками, що звалися цісарськими патентами, вкоротив самоволлю панських дворів і упорядкував ріжні мужицькі панщизняні обов'язки. — Но руський нарід складався тоді, як я вже сказав, не тільки з хлопа, але і з попа, і Йосиф II. зробив багато добра і для руського духовенства. Тому іменом, що в згаданім мною Варвареумі могло образувати ся лише маленьке число руських богословів, заложив він в 1783 р. генеральний грек. семінар у Львові, чим дана була всьому руському сьвященству спроможність образоватись у найвищій школі, себ-то університеті, що власне тоді повстав був у Львові. В той спосіб виобразований руський сьвященник міг вже своїми богословськими відомостями рівнати ся з тодішнім латинським клиром і та погорда, з якою се латинське духовенство відносило ся до руського сьвященника за для його необразованости, мусіла з часом цілковито стратити свою рацію.

Щоби-ж Русини могли плекати свою мову і своє письменство, завіз Йосиф II. на богословським і філософічним відділі львівського університету руські виклади. А щоби і селянські діти просьвічалися, отворив він для них двері публичної школи і дуже настоював на се, аби загальний шкільний примус, який завела ще Марія Тереса у всіх своїх краях, був строго виконуваний. Мимоходом тут натякну, що ті руські виклади на львівським університеті були для Русинів за великим добродійством, на яке Русини цілком ще не були приготовані. Професори, іменом, не знали, як мають учити своїх студентів і замість того, щоби на викладах уживати живої народної мови, послугувалися вони якоюсь штудерною мішаниною, зложеною з церковної, з польської, російської і нашої мови, якою то мовою ніхто нігде не говорив. Дійшло навіть до сего, що самі руські студенти зачали негодувати на ті виклади, бо вони воліли учити ся по латинськи, і остаточно по двадцять і одним році, іменом в 1808 р., за пановання цісаря Франца I. сю руську науку у найвищій львівській школі зовсім скасовано.

Та на жаль цісар Йосиф II. володів коротко, бо лише десять літ (від 1780 до 1790) і ті ріжні реформи, які він був позадовив, не встигли ще вкорінитись та й зі смертю самого реформатора померли також і його реформи. Річ отже природна, що від тих реформ чи нових порядків зовсім не могло полекнати руському народові в Галичині, а по смерті Йосифа II. зачав дуги на Русинів навіть дуже зимний вітер тому, бо австрійський уряд, прилягнувши цілковито до польської шляхти, правив Галичиною так, як ся шляхта собі бажала. Насамперед затиснули наново польські пани панщизняне ярмо на ший руського мужика, бо на ті ріжні цісарські розпорядки, які були видані в користь селянства, шляхта зовсім або лише дуже мало оглядалася. На полі духового руського життя настав великий засід і, приміром, в протязі 18 літ появилася в цілій Галичині лише 17 книжок та брошурок, в чім вже зараховані найдрібніші на-

віть стишки*). Тому, що над темним, покірним мужиком ліпше панувати, як також тому, що через темноту руського народу легше було ширити Польщу на Русі, виступала шляхта, латинське духовенство таї взагалі всякі польські загоріліці з цілою рішучістю проти народної просьвіти або радше проти народних шкіл. Тим-то до оснування таких шкіл Поляки не допускали, а як вже і мусіли допустити, то старали ся о те, аби ті школи не були руські, лише польські. І легко їм се приходило робити, бо австрійське правительство віддало в 1805 р. нагляд над всіми народними школами в Галичині латинській консисторії у Львові. Коли-ж кілька років опісля тодішній галицький митрополит а пізнійший кардинал Михайло Левицький домагався сего, щоби у всіх людських школах заведено науку руської мови, то губерна тор, розумієть ся, за впливом і порадою львівського латинського архієпископа відмовив сему жаданню, основуючи свою відповідь на тім, що в Галичині, мовляв, є лише одна польська мова, а мова руська се ніщо инше, тільки якийсь „вирід мови російської“. Що більше, та латинська консисторія опікувалася руськими сільськими школами так ревно, що за її старанням тодішня шкільна управа в Галичині жадала від Русинів, аби вони покинули свою азбуку, а ввели до книжок латинське а зглядно польське абецадло, та щоби богослужбні церковні книги переложено на польське.

Само собою розумієть ся, що з таких офіційальних народних шкіл не мав руський нарід найменшого навіть хісна. Тому однак, що він хотів просьвічатись, закладав собі свої школи при церквах себ-то школи парафіяльні. Задля нестачі учителів вчили в тих школах дяки, а часто навіть і самі сьвященники. Руський нарід дуже любив ті школи і радо посилав до них свої діти. Поляки не могли тих шкіл стравити, для того старали ся вони всіми способами відтягати від них руських дітей. Одним таким средством, аби опорожнити ті парафіяльні школи, було те, що таких дяко-учителів, які оказували трохи більшу ревність у веденні цих шкіл, стригли військові власті немилосердно в рекрути, хоч було се виразно заборонене цісарським декретом. Як там воно зрешттю і не було, а тодішня народна школа, як кожний се може бачити, не мала жадної иншої цілі, як тільки латинське і польське руського народу.

Але йдім далі. По прилученю Галичини до Австрії почала творити ся у нас переважно із сьвященних родин руська інтелігенція. Є се річ звісна, що інтелігенція має дуже велике значінє в життю кожного народу, так як лишень від інтелігенції зависить розвій, поступ і будучність якогось народу. Но тодішня руська інтелігенція, хоч і виходила з народу, не мала ані патріотичних почувань ані якоїсь провідної, ясної думки, та й не знала вона, як і що мала для свого народу робити. Все, що руське, було в тих часах в погорді і не нависти для того, бо руський нарід був лише хлопським народом, а його мова була ніби-то груба і неотесана і яко така не надавалася вона на думку Поляків і своїх до сего, щоб нею говорив осьвічений чоловік. Тим то та руська інтелігенція як і взагалі який-такий руський лапсердак, що добився панського сурдута а з ним і білйшого хліба, зривали за собою всі мости, які лучили їх з руськістю і переймали польську мову та набирались польського духа та польського патріотизму. Польщина уважалася тоді чимось висшим і вона відділяла інтелігента від простого селянина та надавала марку панськості, красної оглади і ліпшого тону.

Від сеї загальної польської дурійки не була свободна і тодішня руська церква. Всякі церковні достойники за дуже маленькими лише винятками говорили, урядували і писали по польськи, бо тим робом запобігали вони собі признати а й ласку у польської шляхти. Що правда, се вище духовенство послугувало ся також у своїм урядованю латинською і німецькою мовою, ніколи однак мовою руською, бо-ж ся мова могла бути доброю лише для якогось там простого „аилуїка“, а не для висшого церковного начальства. Так само по польськи і в польських душі виховувалися і тогочасні руські богослови і не раз трапляло ся таке, що руський сільський сьвященник цілком не умів по руськи ні говорити ні читати. Щоби-ж такі руські сьвященники могли духовно пасти свої стада, мусіли бути церковні книги переписувані латинськими буквами, а проповіді до руського престолія говорили вони безобразною польською мовою, як також такою крученою польщиною вони мужика сповідали. Що таке ополечене мертве руське духовенство було байдуже до руських шкіл, до народної просьвіти, до селянської долі та що взагалі воно не могло розбудити мертвих руських мас, бо-ж мертвий мертвого не воскресить, се вже само собою понятно.

*) Див: Проф. Лев Смулка, Відроджене Галицької України і Маркіян Шашкевич. II. звіт дирекції приватної гімназії з руською мовою викладовою в Рогатині. Там подане і жерело.

(Дальше буде).

*) Сей відчит був читаний на Маркіянових вечірниках лише в скороченю тому, бо на прочитанє цілоти потреба-б було якої доброї півтора години. Розумієть ся, що в „Свободі“ не може час входити в рахунок, для того сей відчит печатається в тім виді, як я його первісно обробив. Думаю, що наш читач „Свободи“ повинні-б звернути на него свою увагу хоч би вже задля сеї причини, що про Маркіяна з винятком одної лише статі не було у „Свободі“ більше нічого. — Прим. автора.

**) Див: Др. Іван Брик, Столітє уродин Маркіяна Шашкевича; видане друге, стор. 2.

ПІТСБУРГ, ПА.

Свято Маркіяна Шашкевича**в пам'ять 100-літніх роковин його уродин**

відбуде ся

заходою русько-католицької парохії св. Івана Хрестителя на SOUTH SIDE

в НЕДІЛЮ, ДНЯ 28-го СІЧНЯ 1912 Р.

О годині 7-й вечером відправлять Впр. і Всесвітлийший о. шамбелян, парох місцевий, заупокійну панахиду в со- служеню Впр. оо. сусідів.

О 8. годині вечером в галі парохіяльній 107 7th St. S. S. Pittsburg, Pa.

відбуде ся

КОНЦЕРТ

Програма:

1. Вступне слово — Впр. і Всесв. о. шамбелян К. Курило.

2. Мово рідна, деклямація, З. Федорчак. — Мово рідна — жіночий хор.

3. Підлисе і Думка, деклямація, А. Ваславська.

4. Цьвіта молиш і Там єсть в лісі зруб — хор мішаний.

5. Згадка, деклямація, Н. Габор.

6. Тебет: Ангел ночі, відспівують М. Пастирчак, О. Ковальська і П. Михальська.

7. Над Бугом і Лиха доля, деклямація, М. Пастирчак.

8. Дуєт: Зашвила в долині червона калина, Стисловський і п. М. Костишак.

Часть II.

1) Ой збрайтесь працювати, — хор мішаний і дуєт: З турецької неволі, п. М. Костишак.

2. Відчит про Маркіяна Шашкевича, Всесв. о. совітник Вашишні.

3) Не згасайте ясні зорі — хор мішаний.

4) Туга за родиною і Два віночки, віддеклямує п. Теодозія Костишак.

5) Зазвенімо і Ой летіла горлиця — терцет, хор мішаний.

6) Сумрак вечірний — деклямація, М. Липак. — Цьвітка молиш, декля-

мація, Т. Костишак — Бандурист, деклямація, Т. Михальська.

7) Вечерниці Ніщинського.

8) Там за тихим за Дунаєм, сольо п. М. Костишак і хор мішаний.

9) Закінчене.

Дірігент: А. Стисловський.

Вступ: \$1.00, 50 і 35 центів, місця стоячі 25 цнт.

Дохід призначений на церков і на школу місцеву, яка зватиме ся „Школа ім. Маркіяна Шашкевича”.

Михайло Угорчак, 204 WEST 148 ST. NEW YORK CITY.**РУСЬКИЙ ХАРАКТЕРИЗАТОР,**

зипожицає різні українські і инші костюми та представлення і характеризує по низьких цінах. Замовлення приймає що найменше на 8 днів перед представленням.

Прошу звернути спеціальну увагу на се мое оголошене!

Перворядна кравчиня, може оди- нока в цілім Чінаго, приймає вся- ну дамську роботу по уміркованій ціні. Тому Русинни повинні удава- ти ся тільки до Русинни.

1—4 3 поважачем
КЛЯВДІЯ ГАСВІЧ
2255 OAKLEY AVE., CHICAGO, ILL.**ЖІНКИ!** Учїть ся акушерії в нашій школі або у себе в дома. На- ука у вашій рідній мові. Станьте ся не- зависимими. Наука триває 3 місяці; по її скінченню видаємо диплом. Адресувати: Dr. C. DEUTSCH, School of Midwifery, 229 E. 14th Street, New York, N. Y.**R. J. GLICK** Агент аскура- цийний від огня.
Офіс знаходиться в WILLIAM McCONNEL BUILDING (15—30)
SHAMOKIN, PA.**СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ СУДОВІ, ВІЙСЬКОВІ,** як також кушно і продажі, грунтів, стягнене довгів, кон- тракти, тестаменти, увільнене від військових справ, асентурунок в Америці зявисть в Європі, і всі подібні подання і просьби залагоджує скоро і ретельно християнське народове старокраєве генеральне бюро інформаційне
I. WOYCİK, 409 E. 5th St., NEW YORK, N. Y.**ПОЗІР ЗЕМЛЯКИ!****РУСЬКО-ПОЛЬСЬКА НАНЦЕЛЯРІЯ НОТАРІАЛЬНА для СПРАВ СТАРОКРАЄВИХ, 99—103 AVENUE C., NEW YORK, N. Y.**

полагає скоро, дешево і з фаховим знанням річи і устав красних всілякі старокраєві справи проце- сові, спадкові, ґрунтові, маєткові, табулярні і військові а також виробляє всякого рода документи старо- краєві, котрі бувають потрібні через тутейшій ц. і к. консулат, — мають отже силу і важність урядову в краю.

ЗЕМЛЯКИ! Удавайте ся отже в кожній старокраєвій справі і то в власній, добре зрозумілій інте- ресі, — в цілім довір'ї тільки до повисшої канцелярії, якою однією компетентної а знайдете там все сумлінну і фахову пораду і поміч.Порада безплатно відвортною поштою.
JOSEPH MANL, Notary Public, 99—103 Ave C, New York, N. Y.

Правдивий

„BULL” DURHAM

тютюну до вуреня в люльці і в цига- ретках.

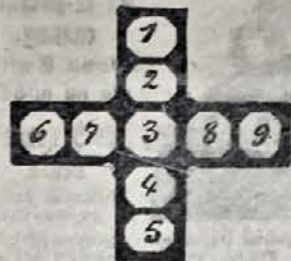
10 звичайних цигареток коштують 5 цнт.

10 ліпших цигареток коштують 10 цнт.

Десять найліпших цигареток коштують 25 цнт.

а ви можете скрутити серок цигареток з одного полотняного тішочка з най- ліпшого тютюну „Бул Дургем”. Дістатимо- жна всюди.

Пачка цигаретових паперців дає ся даром.

BLACKWELL'S BULLHORN TOBACCO COMPANY
STOCK OWNED BY
THE AMERICAN TOBACCO COMPANY.**Мала фарма майже ДАРОМ!**

Розв'яжіть подану загадку та пришліть як найкор- ше. Хто її добре відгадає і пришле нам, дістане малу фарму, то є 10.000 квадратних стіг доброї, сухої землі в Нью Джерсі. Доплатите тільки \$39.00, яку то суму мо- жете сплачувати по \$5.00 місячно. Спробуйте, а не по- жалуйте свого щастя. Будете мати Ви і Ваші діти пам'ятку від нашої компанії.

Маєте тут 9 квадратів. Впишіть у кожний квадрат одно число від 1 до 9 в сей спосіб, щоб по доданю чисел по кождім боці вийшла сума 23. Ті лоти сунуть в до- брім положенню. Титул власности є чистий, то значить, що на землі не тїжить ніякий довг. Усе чисте і ясне. Тому, Родимці, спробуйте відгадати сю загадку, щобисьте могли дістати в дарунку сю фарму. Пишіть на адресу:

E. OLIVER, Mgr.,

26 Cortlandt St., Dep. A., Room 117, New York City.

Небувала оферта, тільки \$4.50.

ЗАМОВЛЯЙТЕ БЕЗ РИЗИКА. Вислаємо кождому по гуртовій ціні необхідний в родині прегарний срібний столовий сервіс в красній ко- робці, складаючий ся в 25 штук, а імено: 6 ножів, 6 вилок, 6 більших і 6 ма- лих ложок, ложочка до цукру, ніж до масла. Оправа дуже гарна і міцна, ціна лише \$4.50. Пришліть нам задаток 50 цент. марками, а ми Вам вишлемо сервіс, оставші же \$4.00 заплатите получивши товар. Кому сервіс не подобає ся, може його не прийняти. — До Канади і вагалі за границю замовлення вислають ся по полученню \$4.50, т. є. повної квоти.

Importing House „Progress“, 330 E. 15th Str., NEW YORK, N. Y. Dept. B.

Новина, якої ще не бувало!**Купуйте! Читайте і давайте читати Вашим знакомим!****СІЧИНСЬКИЙ НА ВОЛІ!**

Під таким заголовком вийшла на днях з друку нова книжка, де на- писано, як утікав М. Січинський з тюрми, яку за ним Поляки вчи- нили погоню, а при кінці поміще- но пісні на честь Мирослава.

Ціна сеї книжочки лише 15 ц.
З великим портретом Січин- ського 25 ц.
Посилайте сейчас замовлене, бо наклад невеликий.Сагайдачний 25 ц.
Цар-Соловій, Казка 15 „
Чудна Катаринка 10 „
Фармазони, або Як то трійця срібнаріських го- сподарів записали ся чорто- ви і як то они за сім літ, сім місяців і сім неділь ду- же забагатіли 25 ц.
Історія церкви 25 „
Українство і москвофільство 25 ц.
Люди, біографічно-літератур- ні нариси з портретати 60 „
В царстві сатани 75 „
Без родини 40 „
В поті чола, І. Франка 30 „
Відки взяли ся наші домаш- ні зв'язи і простини 15 „
Нетри, дуже гарне оповіданє 1.10 „
Русини а Москалі 20 „
Русини а волоська віра 15 „
Перехрестні стежки, незвичай- но гарна повість Ів. Франка 1.50 „
Щастє, здоров'є і маєток 10 „
Найкрасні пісні, вибір 20 „
Народні дівочі пісні 25 „
Новий збірник народних пі- сень, дум, думок, коломи- йок і пісень весільних 25 „
Про полові справи 25 „
На далекий півночі 45 „
Історія боротьби віри з нау- кою, Д. Дрепер 50 „
Молода Україна 1.00 „Історія за благородну Мелю- зину і за всякі її пригоди 25 ц.
Канадійські оповідання 15 „
Історія про Гарну Магельону 25 „**КАЛЕНДАРІ**

Наші календарі імпортовані впрост з старого краю, відзначають ся гарним змістом і низькими цінами; замовляй- те КАЛЕНДАРІ сейчас, не ченайте, бо розійдуть ся.

на 1912 рік

маємо слідуєчі календарі:

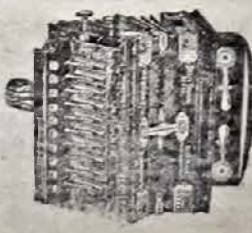
Загальний Календар. Хто його вже мав, то знає, що він вистарчить за до- брих три. Всього коштує він 1.00 — у нас 75 ц.
Календар Просвіти. Історія життя ру- ського народа і його борби за свої права в тім Календарі описані як найдокладніше. Коштує лиш 50 ц.
Приятель Жовніра 30 ц.
Запорожець 40 „
Хлібороб, календар для фар- мерів з образками 30 „
Америк. календ. „Союз” 40 „
Пресвята Родина 30 „
Маріанський Календар 30 „
Місіонар 30 „
Кишенновий календар з нот. 10 „
Календарик підручний в шкі- р'яній гарній оправі з ноте- сом до записок і мапам 35 „

В ПОЛЬСЬКІЙ МОВІ:

Wesoły Towarzysz 30 c.
Wielki Kalend. Powieściowy 30 „
Kalendarz Wszeczeńswiatowy 30 „
Przyjaciel Żołnierza 30 „
Najświętsza Rodzina 30 „
Kalendarz Mariański 25 „
Kalen. Serca P. Jezusa 30 „
Skarb Rodzinny 50 „
Kalen. Uniwersalny, Tom I... 65 „
„ „ „ II... 65 „

Книжки вислає ся лиш за попередним надісла- нем грошей. — Наші каталоги даром.

Пишіть на спразну адресу: D 2721

Ruska Knyharnia, 850 Main Str., Winnipeg, Man., Canada.**Тільки за \$4.00.****Ціна доси небувала!**

Вислаємо кождому по гуртовій ціні імпортовану прекар- ну гармонію з нотами і поученнями, знаменитої заграничної фа- брики. Ся гармонія дасть Вам правдиве вдоволенє в кружку Ваших знакомих, в виду величавої сили звуку. Дуже доступ- на в ціні і в легкій виученю на ній грати. Дуже гарна і спль- на оправа.

Ціна лише \$4.00. Пришліть нам 50 цент. марками, а ми Вам вишлемо гармонію, оставші же \$3.50 заплатите получивши товар. Кому гармонія не подобає ся, може її не прийняти. До Канади і вагалі за границю замовлення вислають ся по полученню повної квоти (\$4.00).

IMPORTING HOUSE „PROGRESS“, 330 E., 15th Str., NEW YORK CITY.

КНИЖКИ

котрі можна дістати в друкарні „Свободи“:

цнт.

Ангел та пустельник	15
Америка	15
Американець, веселий образ з життя народу	15
Бери та читай	30
Борба клас і чому робітники організують ся	15
Весела книжочка з образками	35
В Старім і Новім краю	25
Гостина сьв. Николая, драматична гра для дітей	10
Доля галицької сироти	5
Дещо про звір'ята	30
Дещо про права і суди	10
Дорога до свідомости	10
Емігрант	15
Журавлі	10
Житє, зарібки, організації і т. п. в Зл. Держ.	15
Зуб за зуб	10
Казки за Циганів	10
Коротка історія Руси	10
Капітал і праця	15
Казки про Жидів	15
Книжочка рахункова	50
Марія	10
Монгострадальний народ	20
Народний рух астр.-угор. Русинів Оповідане про Алї Бабу і сорок розбійників	15
О підземних скарбах	20
Оповідання про задріх богів	25
Про нутро землі	10
Покуса	15
Про кінець світа	5
Ринар і смерть	10
Розмова Поляка з Русиним	20
Релігійні віровани	60
Русько-англійський тлумач	15
Слово ч. 5.	15
Слово ч. 6.	15
Страшна пімста	20
Смерть	15
Степові люди	20
Страйк	15
Стріляй на смерть, робітничка драма Товариська ворожка	15
Хто з чого живе	15
Унія в Америці	20
Які то є люди на землі, з 20 образ. шукати	50
Через кордон	15
Хлопська доля	5

Друки.

Метрики шлюбні	3
Метрики смерті	3
Пом'янки за померлих	10
Папери листові з вінетами, оден.	2

Молитвенники і книжки богослужебні та релігійні.

Звичайна оправа.

Новий Завіт	2.00
Псалтир	1.00
Бог Надежда Моя	1.00
Хліб душі	60
Хліб душі, латинськими буквами	84
Дорога	52
Дорога, малий	32
Друг душі	50
Горі Серце	34
Ізборник Церковний, малий	70
Ізборник Церковний, мал. лат. бук.	70
Молитвенник, галицький	66
Псалтир, малий	1.20
Сокровище Душі	80
Зборничок	55
Збірничок найкрасшій пісень цер.	10
Ангельський хор, збірник народно-церков. пісень під ноти ч. I.	25
Ангельський хор, часть II.	5

Гарна оправа.

Бог Надежда Моя	2.00
Хліб Душі	1.80
Хліб Душі, латинськими буквами	2.00
Дорога	1.70
Дорога, малий	1.00
Друг Душі	1.30
Горі Серце	1.10
Молитвенник	1.80
Молитвенник, латинськими бук.	1.80
Зборник	1.90
Зборничок	1.30

Замовлення належить висилати на адресу:

СВОБОДА,

83 Grand Street, Jersey City, N. J.

За 12-місячну сплату.

Даємо 8 місяців на пробу.

По 5 центів денно.

Пішлемо кождо-му чесному чоловікові поволучуваний годинник з ланцюшком і дармовим варті \$15.00, хто зобов'язався платити 5 цнт. денно, або \$1.50 місячно.

По 10 центів денно.

Гарний поволучуваний годинник (goldfilled) годинник з ланцюшком і дармовим, гарантований на 20 літ, варті \$30.00 — пішлемо тому, хто зобов'язався платити 10 цнт. денно, або \$3.00 місячно.

По 15 центів денно.

Дуже добрий, масивного виробу, 14 К. золотом наповнений (goldfilled) годинник, з найліпшим знаменем доси металіємом, гарантований в цілості на 20 літ, даємо враз з ланцюшком і дармовим варті \$50.00 на виплат по 15 цнт. денно, або \$4.50 місячно.

Не потребуєте присилати враз грошей, пишіть наперед по каталогі і обсяженя, залучуючи марку на пересилку.

PERFECT WATCH CO.,

441 E. Tremont Ave., Dept. O., New York, N. Y.

РУСИНИ ПІТСБУРГА!

Чи Ви знаєте

ЩО ГРОШІ ТО СИЛА?

Старайтеся пізнати та пізнати складати свої ощадности в стейтовім Банку на розі вулиць

Carson і 14-ої.

Сей банк є одним з найстарших і найпевніших банків, що цілковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають ся гроші церковні, братські, сирітські і ин. Кожний, що має у нас гроші, отримує на бажане звіт стейтових контролорів. Продаємо **НОРАБЕЛЬНІ НАРТИ** на найліпшій лінії, а **ГРОШІ** до краю висилаємо по поштової курсі.

GERMAN SAVINGS & DEPOSIT BANK
COR. 14th & CARSON STS.,
South Side Pittsburg, Pa.

И. Е. Рот, през., А. П. Міллер, кас.,
Ол. Бучак, урядн. банк.

Іш. з 17 намінами
ЖЕЛІЗНИЦЬКИЙ ГОДИННИК
для мушчин

і жінок, накручує ся без ключика, поволучуваний, з гаранцією на 20 літ, подвійні куверти красно вирівані. Ходить безумовно точно на спеціально зроблений для людей, котрі роблять при желізницях, і гарантує ся на 20 літ. Незвичайна нагода. — Ми вишлемо сей годинник на кождо адресу за посліплатою (C. O. D.) \$5.75 і за зворот пересилки, з тим привілеєм, що кождий може його оглянути, і если йому не подобав ся — то тоді не потребує платити ані одного цента. За такий годинник у нашого купця треба заплатити 35 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом поволучений ланцюшок з дармовим — додає ся даром до кождого годинника.

EXCELSIOR WATCH CO

1101 Athenaeum Building, Chicago, Ill.

Петро Ярема

РУСЬКИЙ ПОГРЕВНИК

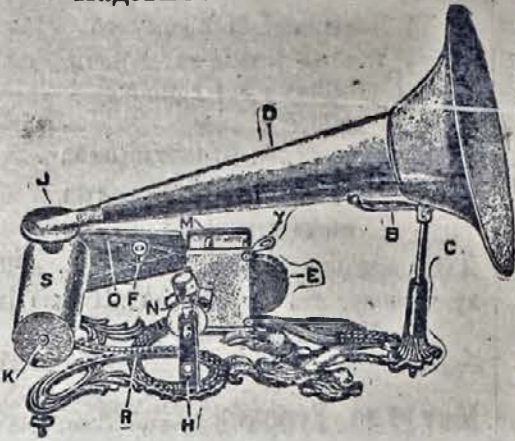
виписує чек на весілля, хрестини і всі інші інші застави.
115 Ave. A.,
NEW YORK, N. Y.
Телефон:
Orchard 2568.

РУСЬКА КНИГАРНЯ

Михайла Лисяка 312 E. 6 St.,
NEW YORK, N. Y.

продас молитвенники, книжки до читання, видання Тов. Просвіта, Руської Видавничої Спільноти, Тов. ім. Шевченка, Становищів і портрети Т. Шевченка.

Надзвичайна спосібність!

Дармо!

Купіть у нас за \$6.00 найліпшого тютюну до папіросів і виберіть собі презент з наступних предметів: 1. Найновіший імпортований фонограф з великою кількістю трубою і рекордами, який грає гарно й виразно усяку музику і пісні. Кождий може мати в своїй мешканстві концерт. 2. Красна гармонія з славної німецької фабрики з нотами і вишивками. 3. Гарний столовий, німецький годинник з музикою, що грає на кождий разом 10 минут. 4. Грубо волоочений дамський або мужський зифарон. 5. Столовий сервіс в красній пуделку: 6 ножів, 6 вилок, 6 великих і 6 малих ложок, 1 ніж до масла і 1 ложка до цукру. — За наш презент хочемо, аби Ви поручили нашу фірму Вашим знайомим. Присиліть нам на задаток 50 центів марками, а ми вишлемо Вам 40 пуделок тютюну 4-ох родів за \$6.00 і вибраний Вами презент. Решту \$5.50 заплатите по відібраному товару. Кому сей товар не подобав ся, може його не прийняти. — З Канади і інших країв просить ся присилати 6.00 доларів відразу.

English Asiatic Tobacco Co., Dept. L.,
115 E. 7th Str., New York City.

Григорій —
Муніципальний
Член Р. Н. Союзу.

ТАНА ПРОДАЖА ШИФКАРТ.

ТЕЛЕФОН:
Nr. 887.
Orchard.

ОДИНОКА РУСЬКА АГЕНЦІЯ ШИФКАРТОВА В НЬО ЙОРКУ.

Хто має замір їхати до старого краю, ручу за найліпшу услугу.

G. KUNASHEVSKY, 179 East 3rd Str., New York, N. Y.

Новий вибір русько-українських рекордів.

Грамофони

продаємо на сплату; рекорди в мовах: русько-українській, польській і інших.

Депозит \$5.00 принесе до Вашої хати 20-доларову говорючу машину разом з 12-ма кусниками пісень, вальсів ітд.

У власнім інтересі Ви. Купуючи так місцевих як і в околиці, радимо, перед закупкою якогось грамофона, зайти ласкаво до нашого складу і оглянути наші говорючі машини; се зовсім не обов'язує нікого до купна.

Як Вас цікавлять золоті ювілейські виробы, посідаючи повну гаранцію, то зажадайте спеціального каталога в 150 річах, як кишковими і стінними годинниками, будильниками, бранзолетами, ковтками та иншими ювілейськими річами.

Наш склад є отворений кождого дня до 9-ої години вечером а в неділі цілий день.

Каталог висилає ся даром.

GLOBE RECORD & SUPPLY CO. DEPT. T.

131 E. 7th STREET
NEW YORK, N. Y.

Позахатні робітники.

Робітники, виставлені на холод і вохкість, уникнуть докучливих болів ревматизму і невралгії, уживаючи д-ра Ріхтера „Pain Expeller-у“ в хвили, коли почують перші кольки (ломаня).

Сей лік має запевнену постійну славу від 43 літ. Уживають його скрізь по цілім світі, а дістати його можна у всіх друготорах Злучених Держав по 25 і 50 центів за фляшку.

Уживайте його також в случаях напруження мускулів, звихнень, болів в сугавах, в боці і в грудях, болю зубів, уший і жолудкових корчів.

Повне поученє в руській мові знаходиться в кожній коробці.

Будьте уважні і вистерігайте ся численних наслідувань. Правдивий Pain Expeller знаходиться тільки в такій коробці, яка тут представлена на образку.

Сей лік виробляють

F. Ad. Richter & Co.

213-215 Pearl Str., New York City

THE FIRST NATIONAL BANK OF MINERSVILLE, PA.

Капітал \$50,000.00.

Надвипишка і нерозділені зиски \$100,000.00.

Заснований 1864 року.

Провадить загальний банківний бизнес. Видає міжнародні моні ордери, драфти і пересилає гроші до всіх частий світа. Позичає гроші на реальности. Депозити сего банку подвоїли ся протягом послідних 5 літ і виносять тепер около \$500,000.00.

Банк пересилає гроші через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

Найвище забезпеченє \$100,000.00

Читайте з увагою!

Не дайте дурити ся агентам крикливою і брехливою рекламою. Як вам хто говорить, що ручить за се або те, то ви запитайте цигана, чим він ручить і де його зарука? Відчайдушний Агент і банкір складає заруку в державну касу. Якби повірили кому свій гріш, чи то до перехованих, чи пересланих до старого краю, попередити переконайте ся, чим і як хто ручить за ваш тяжко заправований гріш. Я вложив в державний касі сто тисяч доларів. як заруку для вас. Тому тимте, що треба уникати непевних банкірів. До наших послуг є старий, опитний Агент, який висилає 100 корон за \$20.43, 200 корон за \$40.85, 500 корон за \$102.00, 1000 корон за \$204.00. Продає шифкарти до Європи і до Америки, робить контракти, повноважства та полагодує військові справи, а усе те робить дешево, совісно і точно.

Пишіть по подробиці курсу і ціни шифкарта.

Відповідаю відоротною поштою, а всяку пораду даю безплатно.

HENRY J. SCHNITZER

141 Washington St., New York.

Найвище забезпеченє \$100,000.00

Чому ми зовемо ся Русини-Українці, а не Москалі?

Багато наших несвідомих Русинів, нерозумно нарікає на свої рідні, матерні слова, як приміром на мягчене слів: „руський, християнський, український“. Чому? Тому — бо самі не знають своєї власної історії і вірять всякому, хто їх збаламутить. А вже хіба найвищий час знати нам всім свою питому брехливість. Не беру се зовсім в рахунок, що так говорить багато Русинів в Галичині, як приміром ціла Сокальщина, Равщина, Самбірщина, Бродщина і гет далі на північ. Усі Русини в тих повітах говорять „руський“ а не „руский“.

Привісім ся тому слову з історичного боку. Се слово „руський“, з мягким „сь“, повстало зі староруського „русьскій“. Давно писано так у всіх наших книгах. Так писав навіть сам Нестор, так читаємо і в „Руській Правді“. Але що годі вимовити одно по другім і мягке „сь“ і тверде „с“, тому з часом само собою загубилося тверде „с“, а лишилося одно і то мягке „сь“. Ану спробуйте вимовити відразу „русьскій“. Чи не лишисться передовсім мягке „сь“, а того другого твердого „с“ майже й не чути?

Рівнож деякі збаламучені московськими агентами Русини кажуть, що „видумали якусь Україну“, („я на Україну не дам; видумалисте якусь Україну то си лем тримайте! Я не спомагаю Україну!“ — кажуть звичайно побаламучені московщиною американські Лемки). Україна тимчасом ніхто не видумав, бо ся назва так давня, як давно наш нарід живе. Бо ось що читаємо за Володимира Глібовича: „О немже Україна много постана“. А прецінь тоді як жив, чи як вмер Володимир Глібович, то ще нікому і не снілося за тих, що тепер злостять ся на Україну. Декотрі кажуть, що „перед тим була лишень Русь, а тепер зробився роздор і одні кажуть, що вони Русини, а другі, що вони Українці“. Тимчасом такі мудрагелі не знають, що Русин а Українець є то саме, а Русь і Україна се також те саме. Річ з тими назвами має ся однак так: Поки Русини жили ще самостійно, своїм питомим життям, то тоді нікому і на гадку не приходило більше дбати про назву „Русь“ або більше дбати про назву „Україна“.

Але що Русини жили близько коло інших народів, як Татарів, Монголів, Фінів і Чудів, тому і зачали ті Русини, що мешкали з ними в найблизшім їх сусідстві, з ними своячити ся, женити ся; з того повстало чудернацьке покоління: мішанці, які не були подібні ані до Татарів, ані до Русинів, бо Русини була інша порода а Татари була інша. З того вийшли отже люди, які не були ані Татарами ані Русинами. Ось так наприклад якби ми взяли ослив і коний. Ви знаєте, що з ослиці і коня не буде вже ані лопатка ані ослятка, але буде мул, створіне трохи подібне до коня а трохи до осла.

Так воно було і з тими Русинами, що відсунули ся від властивих Русинів на північний схід, і женили ся з Татарами. З того вийшли такі люди, що були трохи подібні з вигляду і вдачі до Русинів, а трохи до Татарів, в дійсності однак не були ані Русинами ані Татарами. Отсе суть Москалі. Однак ті Москалі, з першу мізерненьке племя, розбоями і грабежми зросли в велику силу, тай підступом завоювали цілу властиву Русь, знищили її, багато людей повбивали, стали над нью панамі, і то дуже жорстокими.

Але вони встидали ся того, що вони

не є справедливими Русинами, а лиш якимись мішанцями, шось гейби мулами і ддятого зачали вмаляти, що то власне вони є „руські“ а їх край Русь. Скавши инішими словами, Москалі вкрали від нас наше ім'я. Русини, себто наш нарід, не могли інакше заперестувати проти такого розбою, а не хотючи допустити до всяких баламут, які мусіли-б повстати, коли два окремі народи стануть називати себе одним і тим самим іменем, сказали собі таке: Хоть лиш ми одні маємо право називати ся Русини, а вони Москалі, бо ми одні лишили ся такими Русинами, як були ними за часів князя Володимира Глібовича, але позаяк Москалі, маючи у с оїх руках силу, видерли нам се ім'я і тим іменем заєдно чванять ся перед сусідними і подальшими народами, тому нам не лишає ся нічого иншого, як уступити перед брутальним насильством, покинути сю назву а прибрати неменше стару і історичну назву: Україна, Українець.

І тому то, для відрізнєння себе від Москалів, що називають себе нашим іменем, додаємо ще до нашого імени слово Українці на знак, що тільки ми є ті правдиві Русини, що жили за князя Глібовича. І отсе є причина, чому нашим іменем не є само слово „Русь“, бо так тепер вже Москалі звуть ся, але нашим іменем є „Русь-Україна“, „Русини-Українці“.

Коли се ім'я вже було знане сьвітови і сьвіт переконав ся, що Москалі то не Русини і що правдивими Русинами є лиш ті, що звуть ся „Русини-Українці“, тоді Русини залишили зовсім першу назву і назвали ся коротко „Українці“ а свій рідний край „Україна“.

Щож дальше робить хитрий Москаль? Він перестає звати себе Русиним, але як його хто питає, що він за оди, то він замість сказати хотьби вже ту вкрадену назву: „я Русин“, він каже: „я руский человек“. Ач, яку пугенцію втяв! Каже: я ані Русин ані Українець, але „руський человек“.

Крім того Москалі зіпсували ще стару назву „русьскій“ і зробили з того другу назву: „руський“. Якби вони були правдивими Русинами, то говорилиби „русьскій“ а вони і так не кажуть. Але, що з сего їх слова фальшивого „руський“ виходило знов баламутство на шкоду Русинам, проте Русини взяли ліпшу і справедливішу назву „руський“. Бо чи ж се не є ліпша назва? Хто з нас виговорюючи коли слово: „руський“ сичить мов гусак? А от Москаль сичить, бо каже „руський“, бо впакував в добре слово аж два „с“ і то одно по другім.

Отже тому то у нас тепер загально каже ся і пише ся „руський“ та тому то ми зовемо ся „Українці“.

Пам'ятайте про се і не дайте ся баламутити всяким дурисьвітам.

Назарій Хомаш.

Добрі ради.

Проти хрипни. Добрим і випробуваним домашнім ліком проти хрипки є слідуєчий: З білка одного яйця убити піну і витиснути до сего сік з одної цитрини. Се можна до смаку поцукрувати. Від часу до часу їсти по одній ложці, а хрипка в короткім часі зовсім уступить.

Непроманальні черевки. Розтопити трохи воску на легкім огні і додати ошеля до нього ложочку оливи. Підопши у нових черевках треба розігріти над печею, а потім напускати їх так довго тою мішаниною, аж доки шкіра зовсім ньюю не пересякне. Так запущені підопши не то, що ніколи не перепустять води, але і видержують два рази довше, як звичайно.

Проти болю горла, запалень і т. п. добре є з часта полокати горло літною водою, у якій розпущено трохи звичай-

ної кухонної соли. (На чверть кварти води соли стілько, кілько набере ся на кінець великого ножа).

Вимити нечисті шнур, на яких розвішує ся біле. Шнур навиває ся рівно і сильно довкола дошки. Опісля мие ся добре піткою, мачаною у літній воді, у якій розпущено досить мила і додано ложочку сальмяку (на 4 кварти води одна ложочка сальмяку). Коли шнур стане опять зовсім чистий полоче ся його в чистій воді і сушити, не здійснюючи з дошки. Коли хоче ся шнур здійснити з дошки, він мусить бути зовсім сухий, то значить не сьміє бути у ньому ані сліду вогкості, бо інакше він розкрутить ся.

Найліпшим средством на всякі малі попечення і попарення є арабська гума. Гуму споронковану розпускає ся в воді як мож найгущіше, і тим розчином помазує ся спечене місце. Коли попечений є палець, то можна його впросто вложити в розчин. В наслідок горяча, спричиненого попеченням, гума сейчас майже висихає, творячи на данім місці блискучу поволоку. Через се, що ся поволока з гуми відокремлює попарене місце від доступу воздуха, устає зовсім біль. На всяких зігненнях пальців, і т. п. гумава поволока тріскає; се однак нічо не вадить: треба лиш пропуклину залити сьвіжою гумою. На попечених місцях під гумою наростає дуже скоро нова шкірка і рана легко гоїть ся.

Сьвічки горять яснійше і повільнійше, то є не так скоро спалюють ся, наколи довкола гніта посиплює ся трохи кухонної соли.

Новий спосіб квашення капусти. Капусту січе ся в звичайний спосіб, опісля насилає ся в бочку і руками добре утискає. Соли не дає ся зовсім. На спрасовану в той спосіб у бочці капусту наливає ся горячої води (не киплячої, вода може мати 130-140 степенів після Фаренгейта) так довго, аж доки вода не буде на один цаль високо понад капустою. За якийсь час капуста напучніє, отже треба все на те уважати, аби вона була заєдно покрита водою; треба отже бракуючи воду заєдно доливати. В сей спосіб наповнену капустою бочку прикриває ся кружком, який обтяжує ся каменем і ставить ся в пивницю. За два до три тижні капуста зовсім буде квасна. Доливаючи до бочки воду треба заєдно уважати, аби вона ніколи не була кипляча, лиш літна. В сей спосіб квашена капуста є далеко смачнійша, як солена; вона є м'яка, потребує коротшого часу до зварення, є далеко легше стравна і тому можуть таку капусту їсти навіть люди хорі на жолудок.

\$2.250. Продам під легким умовою сльвем 180 акрів землі з будинками, по 12.50 дол. за акер; земля урожайна, пасовиско, грубий ліс, сад, вода, виживить 50 штук товару. — Адресувати: Daniel Kudlik Colchester, Conn.

3-4

Російсько-Американська Лінія

Найкращі, найбільші і найшвидші паропходи, удержуючі прямий пасажирський рух поміж Росією і Америкою без пересідання у ніякій посередній пристані. Нові, двопробові пасажирські кораблі „ЦАР“, „КУРСК“, „РОСІЯ“.

До Роттердаму 8 днів,	до Лібава 11 днів.
\$33.00 — III класа	\$35.00
\$45.00 — II класа	\$47.00
\$65.00 — I класа	\$75.00

Найближчий від'їзд корабля з Нью Йорку: „КУРСК“ — 10-го лютого 1912 „ЛІТУАНІЯ“ — 24-го лютого 1912

По більшій подробці просить ся звертати до наших агентів або до генерального заступника:

A. E. JOHNSON & CO. 27 BROADWAY NEW YORK, N. Y.

Агенція корабельна і Банк
БРАТІВ ДАМЧ

Посилаємо гроші
Продаємо шифарти
Канделябри задоволюють
різким.

Видіть во Швейцарії
грошей і розклад рррр
розклад (північ) 200 злотих
се до нас обійшло, а нині
також вам скажу чеські
ретельно.

DEUTSCH BROS
315 E. HOUSTON ST. NEW YORK, N. Y.

Лише \$1.50 місячно!

Буди жовте плати-
ти \$1.50 місячно, то
пішлемо Вам сейчас
на кредит гарний 14-
каратовий по-
золочуваний
(gold filled) годин-
ник о трех ковер-
тах з писемною га-
рантією на 20 літ, а
також красний ла-
душок і дармо-
внє.

Ціна того годин-
ника з ланцю-
ком і брелком впи-
сється \$26.00. Зараз
не жадаємо грошей, лиш паміть по ілюстрован-
ний каталог, долучуючи марки на відповідь.

COLUMBIA WATCH CO., Dept. R.,
403 E. 5th Str. NEW YORK, N. Y.

Європейська адвокатсько-нотаріальна і військова канцелярія.

За малу винагороду переводимо в старім краю процесу ґрунтові, спадкові і грошові, стягаємо вальді рати і переводимо в красній табулі всякі документи, нотаріальні акти, повноваження, контракти купна і продажі. Тестаменти; скріпті; довжні декларації і спадкові, потверджені цїс. корол. генеральними Консулатами. Виробляємо урядовою дорогою асентерункові подання та звільнення від військових виправ та маємо самих найліпших адвокатів, що заступають наших клієнтів. Всякий ч нас споряджений документ, має правну важність в старім краю. Ідучим до Росії виробляємо паспорт для вільного переїзду через границю. Порада даром. Голосіть ся або пишіть в всякій справі: D. Klarer, 121 Norfolk Str., New York, N. Y.

Хвиште журбом об землю усі неписьменні!

Пришліть нам 1 дол. 75 цят. (\$1.75) а ми Вам пішлемо 100 листів, 100 коверт і гарну квачу-
кову печатку з Вашим іменем і назвиськом а також і Вашою адресою; се загупить Вам підпис у всяких случаях і охоронить Вас від многих неприємностей. Пишіть до:

Importing House „Progress“
330 E. 15th Str., Dept. B. NEW YORK, CITY

VICTOR

Фонографи на легні сплати!

Кожний чорорік знає, що Victor-а говорача машина є найліпший фонограф на світі. Продаємо сюди по Америці на тисячі сплат по 60 центів і \$1.00 після навішної ціни фабричної. Ми одержали 500 нових руських подвійних плат по 65 і 75 центів. Мос імає найліпший поручок, що кожній купуючій буде відомою. Паміть, до нас по ілюстрований каталог, який вислаємо даром. Вироблено в нідланді і австрії.

SAUL BIRNS
117 SECOND AVE. & cor. 7th STREET, Dept. Ruski, NEW YORK, N. Y.

VICTOR

Тільки за \$5.00!

Жінкам і дітятам наша знана загально фірма поручає чудові річч. а іменно: 1) гарантовану, масивно золочену, новийшого фасону бранзолету з камінями, отворюючи ся автоматично і пригожу на всяку руку, становлячу правдиву прикрасу жіночого рамени; 2) так само масивно золочений перстенець з камінем як овал (або всякого иншого рода, відповідно до вибору) обломлений діамантами о чудовім огні, та 3) медаліон, дуже гарної роботи, посередній з брильянтом, чудово імітованим. ВСІ ТІ ТРИ РІЧІ тільки за 5.00 дол. Пришліть нам \$1.00 моні ордером або почтовими марками, а ми вишлемо Вам безпробовно всі ті 3 пригари предмети. Ренту, то є 4.00 дол. заплатите по одержанню товару. Як кому товар не подобає ся, може його не прийняти. В Канаду як ввагалі за границю товар висилає ся виключно за попереднім одержаням цілої суми, 5.00 дол.

Importing House „Progress“
330 E. 15th Str., Dep. B., New York, N. Y.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки
1910—1912:

Духовний управитель:
о. Мих. Балог, R. 9, Box 8, Butler, Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Іван Мартон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:
Алексій Шарпунь, 524 Pine and Franklin St., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
о. В. Балог, Whiting, Ind.
Константин Поступак, McAdoo, Pa.
Теодозій Касків, Newark, N. J.

Радні:
Іван Глова, Shamokin, Pa.
А. Стефанович, Ambridge, Pa.
Й. Ялечко, Ramey, Pa.
С. Маркевич, New Alexandria, Pa.
В. Левчик, Elizabeth, N. J.
А. Добот, Lansford, Pa.

Організатор:
Ілько Моранець, 1441 Emma Street, Chicago, Ill.

Головна Канцелярія „Р. Нар. Союзу“
знаходиться під числом 83 Grand St.,
(у власнім домі) Jersey City, N. J.

ВСТУПАЙТЕ ДО Р. НАР. СОЮЗА!

„Руський Народний Союз“ — приймає членів до 45 літ життя.

Вступне після літ.

Р. Н. Союз платить:

В разі смерті члена класи „А“ (ціле посмертне) \$1,000.00.

В разі смерті члена класи „Б“ (половину посмертного) \$500.00.

Посмертне за жінку або мужа члена класи „А“ \$400.00.

Посмертне за жінку або мужа члена класи „Б“ \$200.00.

Посмертне за діти від \$15.00 до \$300.00.

В разі утрати: а) обох очей, ніг, або рук \$1,000.00, б) одної руки, ноги або ока \$200.00.

Если отець родини в шпиталю божевільних, Союз платить що року родині \$150.00.

ПОКВІТОВАННЯ З ВИПЛАЧЕНИХ ЗАПОМОГ З КАСИ Р. Н. СОЮЗА.

No. 2150 RECEIPT \$800.00
for eight hundred dollars, received by
Imp. & Royal Austro-Hungarian Consulate General as Orphans Fund of
Leon Woronka from The Little Russian National Union of America.

New York, N. Y. Jan. 15th 1912.
Alex Grau Wandmeyer
for the Consul General of
Austria Hungary.

Ч. 2004 КВІТ \$475.00
на чотириста сімдесяти п'ять доларів, котрі п. Анна Левіцкій, отримала як посмертну за допомогу по мужу з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.

Постолув дня 3-го січня 1912.

Анна Левіцкій.

Свідки:
(Підпис печатки).
Андрій Буньо.

Ч. 2117 КВІТ \$550.00
на п'ятьсот п'ятьдесять доларів, котрі п. Марія Качмар отримала як посмертну за допомогу по мужу Михайлі з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.

Пітсбург, Па. 1912.

Свідки:
о. Йосиф П. Гануля,
А. Й. Гречинський.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Відділ 250.
Стеф. Маційовський предс.,
Сильвестер Кос секр.

Ч. 2118 КВІТ \$1000.00
на тисяч доларів, котрі п. Пелягія Павелчак отримала як посмертну за допомогу по бл. п. Осифі Павелчак з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.

В. Пітсбург, Па. 11. січня 1912.
Пелягія Павелчак.

Свідки:

Н. Войтович,
А. Витяз.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Відділ 53.
Н. Войтович предс.,
А. Витяз секр.

Ч. 2121 КВІТ \$50.00
на п'ятьдесять доларів, котрі місцевий уряд отримав як похор. кошта з посм. за помочи по бл. п. Якові Забєга з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.

Карнегі, Па. 22. січня 1912.
МекДермот Бротерс.

Свідки:

Стефан Сембрат.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Відділ 55.
Ник. Шляхта предс.,
Ант. Копанейко секр.

Ч. 2126 КВІТ \$400.00
на чотириста доларів, котрі п. Іван Даныцько отримав як посмертну за допомогу по жєні Зузанні з Головної Каси Руського Народ. Союзу в Америці.

Пітсбург, Па. 11. січня 1912.
Дван Даныцько.

Свідки:

Н. Войтович,
А. Витяз.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Відділ 53.
Н. Войтович предс.,
А. Витяз секр.

Ч. 2129 КВІТ \$200.00
на двіста доларів, котрі п. Андрій Лєньо отримав як надзвичайну за допомогу за утрату руки з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.

Андрій Лєньо.

Свідки:

Теод. Яворський,
Ник. Корчинський.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Відділ 141.
Ілія Копікович предс.,
Стефан Городиський секр.

Ч. 2132 КВІТ \$100.00
на сто доларів, котрі п. Андрей Бірош отримав як надзвичайну за допомогу (ухв. річного засідання) з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.

Бівердейл, Па. 6. січня 1912.
Андрей Бірош.

Свідки:

Матей Хуба,
Анна Хуба.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Відділ 126.
Мих. Юсько предс.,
Іван Валко секр.

Ч. 2133 КВІТ \$100.00
на сто доларів, котрі п. Максим Соха отримав як надзвичайну за допомогу (ухв. річного засідання) з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.

Балтімор, М. Д. 1912.
Максим Соха.

Свідки:

Марія Тирпак,
Марія Васик.

Від місцевого Уряду Руського Народ. Союзу в Америці. Відділ 60.
Ева Дузар предс.,
Ігнатій Ладна секр.

Ч. 2135 КВІТ \$200.00
на двіста доларів, котрі п. Стефан Курочка отримав як надзвичайну за помо-

гу (ухв. річного засідання) з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.

Трентон, Н. Дж., 1912 р.

Стефан Курочка.

Свідки:

Ілько Кінах,
Іван Волошин.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Відділ 245.
Михайло Сподарик, предс.,
Андрій Музика, секр.

Ч. 2148 КВІТ \$205.00
на двіста п'ять доларів, котрі п. Михайл Майкович отримав як посмертну за допомогу по жєні Теклі з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.

Мікіспорт, Па., 15-го січня 1912.
Михайл Майкович.

Свідки:

Василь Полохович,
К. Сидорович.

Ч. 2151 КВІТ \$310.00
на триста десять доларів, котрі п. Яким Цимбала отримав як посмертну за допомогу по Стефані Ваверчак з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.

Форд Сіті, Па., 1912 р.

Яким Цимбала.

Свідки:

Василь Сивик,
Андрій Цуприк.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Від. 63.
Михайло Смоляк, предс.,
Михайло Куцька, секр.

Ч. 2077 КВІТ \$1000.00
на тисяч доларів, котрі п. Юстина Гогоц отримала як посмертну за допомогу по мужу Філіні з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.

Сімперсон, Па., дня 9. грудня 1911.
Юстина Гогоц.

Свідки:

Іван Гогоц,
Олекса Гітко.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Від. 89.
Іван Микуляк, предс.,
Тимко Сухорєський, секр.

КВІТ 1950 кор.

на тисяч дев'ятьсот п'ятьдесять корон, котрі отримав Петро Маліборєський як посмертну за допомогу по жєні Магді з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці. від уряду відділу ч. 156 в Шефелд, Па.

Станків, дня 29. жовтня 1911.

Петро Маліборєський.

Свідки:

Петро Слюзар,
Ілько Яніцкій.

Ч. 165. КВІТ \$18.00
на вісімнадцять доларів, котрі п. Стефан Цубенко отримав як посмертну за допомогу по донці Марії з Головної Каси Руського Молодечого Союзу в Америці.

Алентавн, Па. 14. січня 1912.
Стефан Цубенко.

Свідки:

Юрій Луців,
Алекса Трач.

Від місцевого Уряду Руського Молодечого Союзу в Америці. Відділ 147.
Іван Собчак предс.,
Олекса Трач секр.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

ШЕФІЛД, Па. Братство сьв. Антонія, подає до загальної відомості, що на річнім мітингу вибрано слідуєчих урядників на рік 1912: Анд. Валюн предс.; Іван Дубляниця секр.; Адам Гронек касієр; Мих. Бонк дозор. хорих; Михайло Манько з. предс.; Мих. Вовчко з. секр.; контрольна комісія: Петро Валян і Іван Шул; Михайло Кузьмо капітан; Теодор Дикий дверник. Іван Дубляниця, секр. Box 20, Sheffield, Pa.

КОТСВІЛ, Па. Братство Сожествія сьв. Духа, від. 248. подає до відомості, що на річнім мітингу, дня 14. січня вибрано слідуєчий новий уряд: Войтко Струж предс.; А. Лебішак з. предс.; Йос. Брингілевич кас.; Федько Кобилянський, з. кас.; Павло Псуї секретар; Ник. Якубів заст. секретаря; Андрей Катиринів і Гнат Якубовський контролорн; Федь-

ко Кобилянський і Іван Задорожний дозорці хорих; Федько Турчин дверник. П. Псуї, секр. Box 10. Coatesville, Pa.

БЕЛЛЕ ВАЛЕЙ, О. Братство сьв. Отця Николая, від. 224. повідомляє всіх членів, що вибрано на річнім мітингу новий уряд на рік 1912 як слідує: М. Сорока предс.; Петро Телєп кас.; Йос. Поливка секр.; Павло Когут контр.; Й. Корда, Ник. Гадик і Ник. Гелко, надзирателі маєтку; Іван Круїка запис.; Михайл Яцько надз. хорих на Белле Валеї; Стефан Концюх надз. хорих на Кол Рідж; Михайл Мотичак заставник; Яцько Латашинин заст. заставника; Николай Дяків двер.; мітинги будуть ся відбувати в домі Михайла Сороки на Белле Валеї. — Йосиф Поливка, секретар, Coal Ridge, Ohio.

ДЖАНСТАВН, Па. Братство сьв. О. Николая, від. 300 повідомляє тих членів що суть довжні за протят двох місяців, щоби конечно свої довги вирівняли до педілі, то є 28. січня, бо інакше зістануть суспендовані. — А. Годчак пр.; О. Олійник кас.; В. Махник секр.

ГАВТОРН, ІЛЛ. Бр. сьв. Арх. Михайла, від. 242 подає до відомості що мітинги відбувають ся все другої суботи по першім, в гали Совкупа, 5257 Гавторн Аве.; найближший мітинг відбуде ся 10. лютого. Кожний брат має явити ся на мітинг, бо вже другий мітинг, як нас тільки сімох було. — Г. Бойчук секр.

КЛЕЙВІЛ, Н. Й. Бр. сьв. Михайла, від. 309. подає до загальної відомості, що на дни 17-го січня зістав вибраний новий уряд: Стефан Палка, предс.; Семен Воргач, заст. пр.; Петро Кузьмич, секр.; Онуфер Явняк, заст. секр.; Даміан Мєрена касієр; Семен Цєсьля конт.

ДОНОРА, Па. Бр. сьв. Димитрія, від. 157. повідомляє всіх членів місцевих і позамісцевих, що адреса секретаря Братства звучить: Теодор Біл, Box 274 Donora, Pa.

ОГОЛОШЕННЯ!

Братство сьв. Михайла в Клейвіл, Н. Й. устроює

ПЕРШИЙ РУСЬКИЙ БАЛЬ

в суботу, дня 27-го січня 1912

в гали П. Свинього.

Запрошуємо всіх Русинів і Русинки з околиці.

Музика знаменита.

За комітет:

Петро Кузьмич, секр.

Пітсбург, Па.

Заходом читальні „Просвіта“ в Пітсбургу, Па. відбуде ся

в понеділок 29. січня с. р.

в парохіальній галі „Просвіта“ при 7-ій ул. на полудневій стороні міста

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ,

получений з милими несподіванками.

Позаяк кількадесят тузинів з бридкого і красного пола вже зголосились по тикети — отже знак, що забава заповідає ся грандіозно.

Отже користайте з нагоди, гожі красавиці і браві козаки.

Гаразд — до побачення на балю!

Комітет.

Пошуную товаришки життя.

Має се бути чесна дівчина, Українка, доброго характеру і інтелігентна, уміюча читати і писати. Котра дівчина бажає вийти за муж, а хотіла б мати чесного і доброго чоловіка, то прошу зголосити ся на адресу: Myron Buczackij, 1306 W. Jefferson Str., Detroit, Mich.

ГЛЯДАЄ ПОСАДИ іспитований

дякоучитель з грімким голосом. Може учити і провадити нотний сьпів і школу дітий та улажувати театральні представлення. Котра парафія потребує такого дяко-учителя, прошу ласкаво зголосити ся на адресу: John Salash, Priceburg, Pa., Lack. Co.